

“Kroz projektiranje politika, propisa i regulacija, vlade se nastoje poboljšati, na način da koriste prave alate kako bi obavili dobar posao da bi se koristi povećale, a negativni učinci smanjili te kako bi se čuli glasovi onih na koje se politike, propisi i regulacije odnose.”

José Manuel Barroso, predsjednik Europske komisije

“Valjano i temeljito uspostavljen sustav procjene učinaka propisa može unaprijediti kvalitetu zakonodavstva i na taj način umanjiti regulatorne troškove tvrtki i društva općenito.”

Profesor David Parker, član Odbora za regulatornu politiku Ujedinjenog Kraljevstva

POPIS KRATICA

EK	Europska komisija (eng. European Commission)
EU	Europska unija
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance)
Iskaz PUP	Iskaz o procjeni učinaka propisa
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
PUP/RIA	Procjena učinaka propisa (eng. Regulatory impact assessment)
SN	Stručni nositelj izrade propisa i iskaza o procjeni učinaka propisa
TDU	Tijelo državne uprave
UZVRH	Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske
UZUVRH	Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
VRH	Vlada Republike Hrvatske

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. ŠTO JE PROCJENA UČINAKA PROPISA	5
3. KORISTI PROCJENE UČINAKA PROPISA	6
4. ZAKONODAVNI OKVIR PROCJENE UČINAKA PROPISA U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
5. PRIPREMANJE GODIŠNJEG PLANA NORMATIVNIH AKTIVNOSTI	8
5.1. Teze propisa.....	9
5.2. Prethodna procjena.....	9
5.3. Izrada Prijedloga plana normativnih aktivnosti.....	10
5.4. Godišnji plan normativnih aktivnosti.....	12
6. KORACI PROCJENE UČINAKA PROPISA	13
6.1. Plan rada.....	15
6.2. Definicija problema i ciljeva.....	17
6.3. Moguće opcije	19
6.4. Usporedba opcija.....	20
6.5. Savjetovanje	23
6.6. Pribavljanje mišljenja nadležnih tijela	24
6.7. Izrada propisa i Prijedloga iskaza	24
6.8. Javna rasprava o Nacrtu prijedloga propisa i Prijedlogu iskaza o procjeni učinaka propisa	25
6.9. Upućivanje Prijedloga propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa u postupak donošenja	26
7. PRILOZI.....	27
7.1. Shematski prikaz postupka procjene učinaka propisa	28
7.2. Nadležnost i odgovornosti Ureda za zakonodavstvo, nadležnih tijela, stručnog nositelja izrade propisa, čelnika uprave/sektora i imenovanih koordinatora.....	29
7.3. Kontrolna lista za alternative zakonodavstvu.....	32
7.4. Tehničke upute za procjenu učinaka propisa	36
7.5. Izvori podataka	46
7.6. Obrazac testa učinka na tržišno natjecanje	48
7.7. Ključna pitanja za procjenu učinaka propisa	50
7.8. Kontrolna lista za obrazac Iskaza o procjeni učinaka propisa	55

1. UVOD

Smjernice pružaju temeljni izvor informacija i služe kao tehničko pomagalo državnim službenicima i donositeljima odluka u stvaranju kvalitetnih prijedloga propisa i javnih politika. Smjernice pružaju upute, informacije i savjete pravilnom popunjavanju obrasce Prethodne procjene te upute o izradi Iskaza o procjeni učinaka propisa. Smjernice služe kao tehnička uputa za provedbu postupka procjene učinaka propisa na temelju Zakona o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) i Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12).

Smjernice sadrže metodološke i tehničke upute za teza propisa, popunjavanje obrasca Prethodne procjene i izradu Iskaza o procjeni učinaka propisa tako da upućuje državne službenike na:

- obuhvat postupka procjene učinaka propisa,
- korake u izradi Godišnjeg plana normativnih aktivnosti,
- korake izrade Iskaza o procjeni učinaka propisa,
- temeljne izvore pomoći i informacija.

Metoda procjene učinaka propisa rasprostranjena je u zemljama članicama Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. OECD) i Europske unije (EU). Europska komisija koristi procjenu učinaka propisa od 2005. godine za zakonodavne inicijative EU koje imaju značajne gospodarske i socijalne učinke te učinke na zaštitu okoliša, potom za ne zakonodavne inicijative koje definiraju buduće javne politike EU te za pojedine provedbene instrumente javnih politika na razini EU.

O važnosti procjene učinaka propisa u EU, najviše govori činjenica da je Odbor za procjenu učinaka propisa u Europskoj komisiji, odgovoran za kvalitetu Iskaza o procjeni učinaka propisa na razini Europske komisije, zaprimio 104 iskaza o procjeni učinaka propisa u 2011. godini. Od tog broja, 80 iskaza odnosilo se na zakonodavne inicijative, a 24 na nezakonodavne inicijative.¹

---

¹ European Commission, 2009., Impact Assessment Board Report for 2011, European Commission, Brussels. Dostupno na: http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/docs/sec_2012_0101_en.pdf [Pristupljeno: 30. travnja 2012.]

2. ŠTO JE PROCJENA UČINAKA PROPISA ?

Prema OECD-u jedan od osnovnih principa za kvalitetu zakonodavstva je:

procijeniti učinke i sistematično revidirati propise kako bi se osiguralo da su planirani ciljevi postignuti na djelotvoran i učinkovit način unutar promjenljivog i kompleksnog ekonomskog i društvenog okruženja.

Procjena učinaka propisa je postupak koji pomaže osmišljavanju javnih politika na način da:

- identificira koristi, troškove i rizike predložene javne politike;
- uzima u obzir gledišta raznih dionika, stvarajući tako javnu politiku na temelju savjetovanja i činjenicama, što vodi većem povjerenju javnosti u zakonodavni proces i rezultate javnih politika.

Procjena učinaka propisa, jedan je od alata **"pametnog" zakonodavstva** koji uključuje analizu mogućih koristi i troškova prijedloga javnih politika, objedinjuje informacije o mogućim posljedicama uvođenja novih propisa te na taj način doprinosi racionalnijem procesu kreiranja politika zasnovanog na činjenicama.

Zakon o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) definira procjenu učinaka propisa kao postupak donošenja odluka o propisima na temelju dokaza i prikupljenih relevantnih podataka, koji će poslužiti kao smjernice za odabir najboljeg rješenja za donošenje propisa ili za poduzimanje nenormativnih aktivnosti i mjera. Procjenom učinaka propisa analiziraju se pozitivni i negativni učinci propisa na područje gospodarstva uključujući i financijske učinke, područje socijalne skrbi, područje zaštite okoliša, s osvrtnom na fiskalni učinak, uz istodobno savjetovanje s javnošću i zainteresiranom javnošću.

Postupak procjene učinaka propisa je okvir za razmatranje problema javne politike i zakonodavnih rješenja kroz odgovore na sljedeća pitanja:

"PAMETNO" ZAKONODAVSTVO

Pametno zakonodavstvo (eng. Smart Regulation) nadogradnja je na provedbu politike boljeg zakonodavstva (eng. Better Regulation) u zemljama članicama EU i OECD-a.

Temelji se na konsolidaciji, kodifikaciji i pojednostavljivanju postojećeg zakonodavstva i poboljšanju kvalitete novog zakonodavstva procjenjujući gospodarske, socijalne učinke i učinke na zaštitu okoliša.

Zakoni i ostali propisi nužni su za ostvarivanje kompetitivnog tržišta, učinkovite zaštite javnog zdravlja, zaštite okoliša te poboljšanja blagostanja građana.

- Koji se problem razmatra?
- Na koje skupine taj problem utječe?
- Zašto je nužna intervencija?
- Koje opcije se razmatraju?
- Koji su koristi, troškovi i rizici za svaku od opcija?
- Koja je predložena opcija i zašto - koji su dokazi za to?
- Kako će biti provedena?
- Kako će se pratiti učinci javne politike tijekom vremena i kada će se provesti evaluacija?

3. KORISTI PROCJENE UČINAKA PROPISA

Postupak procjene učinaka propisa namijenjen je donositeljima odluka i državnim službenicima koji provode javne politike i zakonodavstvo s ciljem donošenja boljih odluka tako da se:

- osigura logička struktura kao pomoć u razmatranju problema;
- osiguraju dodatne informacije i činjenice u procesu donošenja odluka omogućujući donositeljima odluka i državnim službenicima pregled mogućih opcija;
- identificiraju koristi, troškovi i rizici mogućih opcija, uz istovremenu usporedbu opcija;
- uzimaju u obzir stajališta dionika čime postupak postaje otvoreniji i transparentniji što omogućava zainteresiranoj javnosti da pruži vlastiti uvid i specijalističko znanje tamo gdje je to potrebno;
- analiziraju očekivani učinci prijedloga propisa što pomaže usklađivanju javne politike s ostalim vladinim ciljevima, prioritetima i programima;
- osigura široka potpora javnosti za izbor preporučene opcije što može pomoći u potvrdi opcija jer su priroda problema i očekivane koristi jasni;
- potiče odgovorno ministarstvo, tj. stručnog nositelja izrade propisa na razmišljanje o rezultatima odnosno ishodima i o načinu kako mjeriti ishode kroz provedbu i evaluaciju.

4. ZAKONODAVNI OKVIR PROCJENE UČINAKA PROPISA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sustav procjene učinaka propisa u Republici Hrvatskoj uređen je **Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 90/11)** i **Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12)**.

Zakonom o procjeni učinaka propisa uređuje se sustav procjene učinaka propisa i postavljaju se temeljne odrednice postupka procjene učinaka propisa zajedno s pratećom metodologijom i smjernicama za provedbu.

Zakon sadrži odredbe vezane uz:

- godišnje planiranje normativnih aktivnosti i planiranje postupka procjene učinaka propisa vezano za pojedini propis;
- prethodnu analizu postojećeg stanja koje se namjerava urediti propisom;
- savjetovanje s javnošću;
- izradu Iskaza o procjeni učinaka propisa;
- obvezno razmatranje mogućih nenormativnih i više varijanti normativnih rješenja prilikom izrade propisa;
- daljnji razvoj sustava procjene učinaka propisa;
- kontinuitet u edukaciji državnih službenika u svrhu kvalitetnije primjene sustava procjene učinaka propisa;
- razvoj institucionalnih kapaciteta za provedbu postupka procjene učinaka propisa.

Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) propisuju se pobliži kriteriji za Prethodnu procjenu učinaka propisa, obrazac Prethodne procjene, način i metodologija provedbe postupka procjene učinaka propisa, obrazac Iskaza o procjeni učinaka propisa, način provedbe savjetovanja i javne rasprave u postupcima prethodne procjene i procjene učinaka propisa te druga pitanja s tim u svezi.

Postupak procjene učinaka propisa može se podijeliti u dva dijela:

- pripremanje Godišnjeg plana normativnih aktivnosti,
- provedba postupka procjene učinaka propisa.

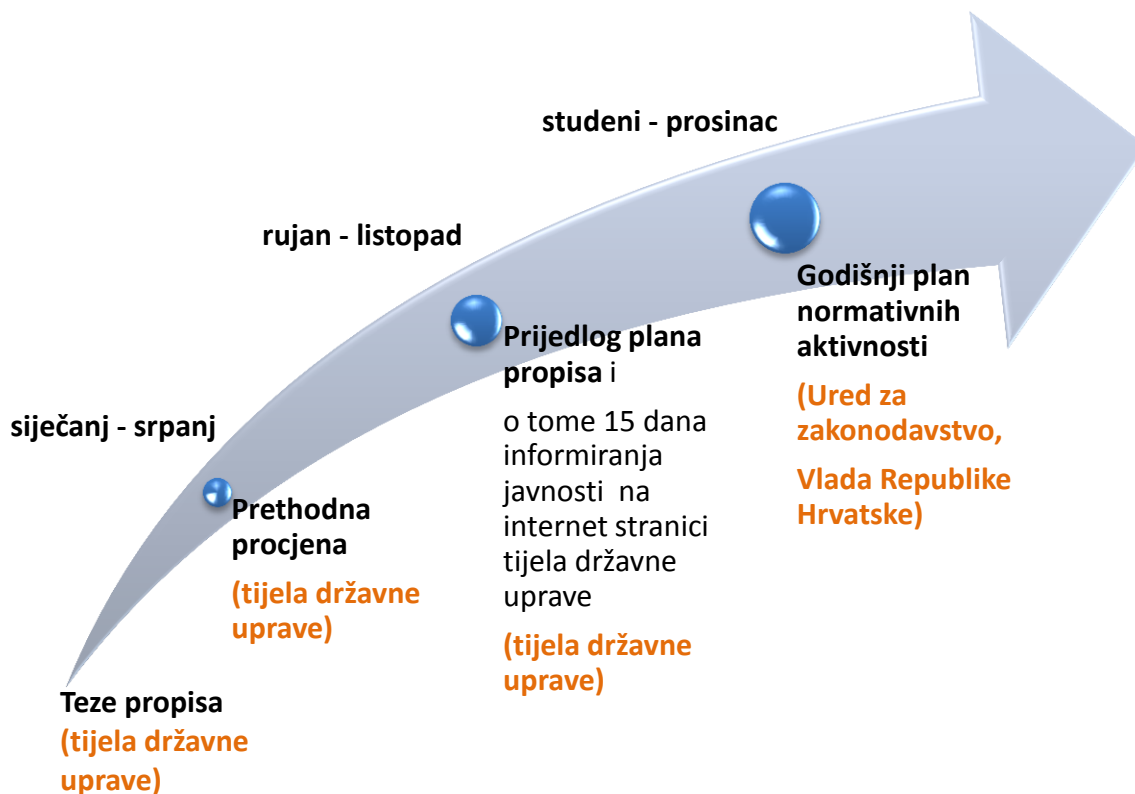

5. PRIPREMANJE GODIŠNJEG PLANA NORMATIVNIH AKTIVNOSTI

Na temelju Zakona o procjeni učinaka propisa (NN 90/11), Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ureda za zakonodavstvo, donosi **Godišnji plan normativnih aktivnosti**.

Pripreme za izradu Godišnjeg plana normativnih aktivnosti stručni nositelj izrade propisa može započeti već početkom tekuće godine za iduću godinu, odnosno u trenutku kad raspolaže informacijom o zakonodavnim aktima koji se planiraju u idućoj godini. Godišnji plan normativnih aktivnosti odnosi se na sljedeću proračunsku godinu.

Slika 1.: Priprema Godišnjeg plana normativnih aktivnosti

5.1. TEZE PROPISA

Prethodni postupak u okviru cjelokupnog postupka procjene učinaka propisa, započinje izradom **teza o sadržaju propisa**. Za izradu teza propisa zadužena je ustrojstvena jedinica u okviru stručnog nositelja izrade propisa koja je nadležna za područje propisa.

Sukladno najboljoj praksi državne uprave, teze o sadržaju propisa sadrže naznake materije i obuhvat materije koja se namjerava normativno urediti. Materija koju bi trebao sadržavati budući propis u tezama se iskazuje u nekoliko točaka (ove točke mogu označavati naziv glava iz budućeg propisa) s kratkim obrazloženjem problema koji se namjeravaju rješavati i ciljeva koji se time namjeravaju postići. Teze o sadržaju propisa trebaju biti u okviru jedne stranice teksta.

5.2. PRETHODNA PROCJENA

Na temelju napisanih teza propisa izrađuje se Prethodna procjena, popunjavanjem obrasca Prethodne procjene. Prethodnu procjenu izrađuje nadležna ustrojstvena jedinica u kojoj je izrađena teza propisa. Prethodna procjena izrađuje se neposredno nakon što su se napisale teze propisa i to po mogućnosti od službenika koji je napisao teze propisa. Ukoliko postoje nejasnoće oko Prethodne procjene, imenovani koordinator procjene učinaka propisa dužan je pomoći u popunjavanju obrasca.

Smisao Prethodne procjene je utvrditi zašto je promjena zakonodavstva ili novo zakonodavstvo potrebno i kakav se učinak očekuje. Obavlja se na temelju kriterija propisanih Zakonom o procjeni učinaka propisa i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa, prema propisanom obrascu koji, u bitnom, sadrži normativne i druge razloge za predlaganje donošenja propisa, teze o sadržaju propisa, kriterije za prethodnu procjenu i druga mjerila i podatke sukladno Uredbi.

Kriterije čine:

- odgovarajući financijski prag vezano za najznačajniji učinak koji se očekuje u pojedinom području koje se namjerava obuhvatiti propisom,
- očekivani učinak na pojedino gospodarsko područje, odnosno na gospodarstvo Republike Hrvatske u cjelini,
- očekivani učinci na socijalno osjetljive i druge skupine s posebnim interesima i potrebama te,
- očekivani učinci na okoliš i održivi razvitak.

Prethodnom procjenom, a na temelju navedenih kriterija određuje se je li procjena učinaka propisa potrebna za određeno regulatorno/normativno rješenje odnosno rješenje problema čije je rješavanje predloženo.

U tom postupku potrebno je:

1. Objasniti koji je problem, te navesti zašto je potrebno donošenje propisa za njegovo rješavanje;
2. Identificirati adresate/njihove skupine, na koje taj problem utječe;
3. Navesti odgovarajuće propise ili druge inicijative, koji se odnose na isti problem odnosno pitanja s tim u svezi;
4. Razmotriti ciljeve i željene ishode te identificirati očekivane prepreke (primjerice: nedostatak sredstava za implementaciju i provođenje prijedloga, slab odaziv adresata, nedovoljne administrativne kapacitete u sustavu i sl.);
5. Utvrditi koji su očekivani ishodi i planirani učinci promjena;
6. Identificirati koristi i troškove za sve skupine adresata na koje promjena djeluje (primjerice: za tvrtke, građane i dr.) te na koje promjena može posredno utjecati i/ili utjecati pro futuro (ovo će pomoći u odabiru opcija).

Ukoliko se prethodnom procjenom utvrdi da propis neće izazvati značajne učinke, isti dalje ne podliježe propisanom postupku procjene učinaka propisa.

5.3. IZRADA PRIJEDLOGA PLANA NORMATIVNIH AKTIVNOSTI

Nakon izrade Prethodnih procjena za sve propise (nacrt prijedloga zakona) koji se planiraju izrađivati u sljedećoj godini, pristupa se izradi Prijedlog plana normativnih aktivnosti (Prijedlog plana). Pripremanje Prijedloga plana, njegovu objavu i ažuriranje vodi i koordinira imenovani koordinator procjene učinaka propisa. Ukoliko stručni nositelj izrade propisa ima više imenovanih koordinatora, onda čelnik tijela, ili osoba koju čelnik tijela ovlasti, zadužuje jednog od koordinatora za obavljanje poslova pripreme Prijedloga plana.

Prijedlog plana obvezno sadrži:

- prijedlog normativnih aktivnosti iz područja hrvatskog zakonodavstva (koje nije u funkciji usklađivanja sa zakonodavstvom Europske unije) i
- prijedlog normativnih aktivnosti vezano za postupak procjene učinaka propisa (prijedlog propisa za koje će se na temelju rezultata Prethodne procjene provoditi procjena učinaka propisa).

Prijedlog plana uključuje, osim propisa iz područja hrvatskog zakonodavstva, i propise kojima se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje sa zakonodavstvom Europske unije, a koji su sadržani u Planu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije.

Prijedlog plana izrađuje se prema obrascu sadržanom u Uredbi o provedbi postupka procjene učinaka propisa, a aktivnosti izrade propisa planiraju se u tromjesečnim razdobljima.

Zaduženi koordinator procjene učinaka propisa dužan je zatražiti od svih nadležnih uprava unutar stručnog nositelja izrade propisa dostavu svih izrađenih teza propisa i popunjene obrasce Prethodne procjene kako bi na razini ministarstva utvrdio nacrt Prijedlog plana.

Po utvrđivanju nacrta Prijedloga plana, isti se dostavlja u kabinet ministra/ministrice na odlučivanje o Prijedlogu plana. Koordinator za procjenu učinaka propisa dužan je dati sve potrebne informacije o postupku procjene učinaka propisa, izradi teza propisa i popunjavanju obrasca Prethodne procjene na naknadni zahtjev kabineta.

Po odobrenju, koordinator procjene učinaka propisa objavljuje Prijedlog plana na internet stranicama stručnog nositelja, uz prethodni dogovor aktivnosti sa koordinatorom za savjetovanje, odnosno odgovornom ustrojstvenom jedinicom koja je nadležna za objavu i ažuriranje Internet stranica stručnog nositelja izrade propisa.

Prijedlog plana objavljuje se radi **informiranja javnosti u trajanju od najmanje 15 dana, u razdoblju od 1. rujna do 30. rujna tekuće godine za sljedeću godinu.**

Budući da se Prijedlog plana objavljuje na internet stranici stručnog nositelja radi informiranja javnosti, stručni nositelj može, uz informaciju objaviti elektroničku adresu, poštansku adresu, odnosno broj faksa za primanje prijedloga, primjedbi i mišljenja, ukoliko ocijeni da će postojati interes javnosti za objavljeni Prijedlog plana propisa.

Po završetku informiranja, koordinator procjene učinaka propisa vrši uvid u zaprimljene prijedloge od strane dionika na objavljeni Prijedlog plana, o tome izvještava kabinet, a na temelju odluke kabineta, po potrebi se ažurira Prijedlog plana i dostavlja na mišljenje Uredu za zakonodavstvo. Uz Prijedlog plana za sve predložene propise stručni nositelj prilaže popunjene obrasce Prethodne procjene.

Ured za zakonodavstvo razmatra Prijedlog plana i vrši uvid u sve dostavljene obrasce Prethodne procjene te, ukoliko ocijeni potrebnim, traži dopune, odnosno doradu Prethodne procjene za pojedini propis iz Prijedloga plana. U traženju dopuna, odnosno dorade Prethodne procjene, Ured za zakonodavstvo surađuje s koordinatorom procjene učinaka propisa zaduženim za pripremu Prijedloga plana propisa.

Stručni nositelj izrade usuglašava Prijedlog plana propisa s Uredom za zakonodavstvo do **31. listopada tekuće godine**, radi njegovog uvrštavanja u Godišnji plan za sljedeću godinu.

5.4. GODIŠNJI PLAN NORMATIVNIH AKTIVNOSTI

Godišnji plan normativnih aktivnosti izrađuje Ured za zakonodavstvo na temelju usklađenih prijedloga planova stručnog nositelja, sukladno sadržaju određenom Zakonom.

Vlada Republike Hrvatske donosi Godišnji plan u zadnjem tromjesečju tekuće proračunske godine za sljedeću proračunsku godinu.

Na temelju Zakona o procjeni učinaka propisa (NN 90/11), Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ureda za zakonodavstvo, donosi **Godišnji plan normativnih aktivnosti**.

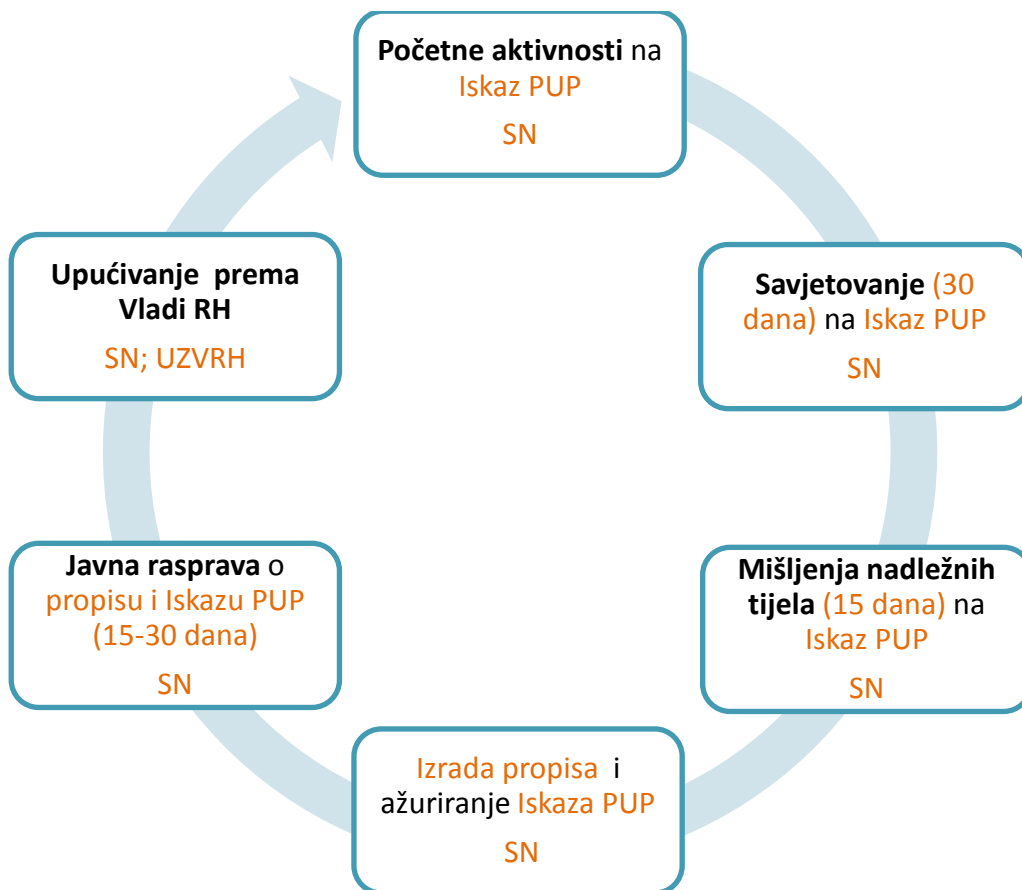
- plan normativnih aktivnosti u području hrvatskog zakonodavstva,
- plan normativnih aktivnosti vezano uz postupak procjene učinaka propisa.

6. KORACI PROCJENE UČINAKA PROPISA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Procjena učinaka propisa provodi se prema obvezama utvrđenima Godišnjim planom normativnih aktivnosti, a sama procjena učinaka propisa izrađuje se na obrascu Iskaza o procjeni učinaka propisa, koji je sadržan u Prilogu 3. Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa. Na početku postupka procjene učinaka propisa izrađuje se Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa, a po proteku savjetovanja, isti Iskaz se ažurira i vodi kao Prijedlog iskaza o procjeni učinaka propisa.

Koraci predviđeni Zakonom o procjeni učinaka (NN 90/11) i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) sažeto su prikazani na dijagramu 1.

Dijagram 1.: Postupak procjene učinaka propisa na temelju Zakona o procjeni učinaka propisa

Legenda:

SN – Stručni nositelj

UZVRH – Ured za zakonodavstvo

Iskaz PUP – Iskaz o procjeni učinaka propisa

Stručni nositelj izrade propisa pristupa procjeni učinaka propisa u ranoj fazi njihove izrade uvažavajući sve utvrđene faze postupka sukladno propisima koji uređuju procjenu učinaka propisa.

Najbolja praksa zemalja članica Europske unije, Europske komisije i prenesena iskustva zemalja Ujedinjenog Kraljevstva i Republike Estonije pokazuje da se postupak procjene učinaka propisa može provesti kvalitetno, pravovremeno, sistematizirano ukoliko se postupak unaprijed planira "korak po korak" sukladno slici 2.

Slika 2.: Provedba postupka procjene učinaka propisa – "korak po korak":

1. Plan rada
2. Definicija problema i ciljevi
3. Moguće opcije
4. Usporedba opcija
5. Savjetovanje
6. Pribavljanje mišljenja nadležnih tijela
7. Izrada propisa i Prijedloga iskaza
8. Javna rasprava o propisu i Prijedlogu iskaza o procjeni učinaka propisa
9. Upućivanje propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa u postupak donošenja

6.1. PLAN RADA

Postupak procjene učinaka propisa rezultat je **multidisciplinarnog timskog rada**. To je posao koji ne može obaviti jedan službenik pri stručnom nositelju izrade propisa. S obzirom na to da procjena učinaka propisa obuhvaća različite analitičke poslove, poslove planiranja, poslove konzultacija, savjetovanja i javne rasprave, prvi je korak ka uspješnoj izradi procjene učinaka propisa planiranje provedbe postupka.

Za propise koji se nalaze u Godišnjem planu normativnih aktivnosti na listi **Plana normativnih aktivnosti vezano uz postupak procjene učinaka propisa u pravilu je poželjno/uputno donijeti plan rada te organizirati rad kroz radnu skupinu i manji tim unutar stručnog nositelja**.

Svrha radnog plana za provedbu procjene učinaka propisa je **provođenje samog postupka na kvalitetan način u zadanom vremenskom okviru**. **Cilj radnog plana** je **pravovremeno i kvalitetno planiranje potrebnih ljudskih resursa, planiranje komunikacije s ključnim dionicima, te stručan i kvalitetan monitoring svih koraka u postupku**. Plan rada za postupak procjene učinaka propisa priprema stručni nositelj izrade propisa, u upravi odnosno sektoru koji je nadležan za donošenje propisa. Čelnik uprave, odnosno sektora, koji u pravilu organizira posao službenika za to područje donosi radni plan za provedbu procjene učinaka propisa.

Radni plan za provedbu procjene učinaka propisa sadrži:

1. **prijedlog imenovanja članova radne skupine i užeg tima službenika,**
2. **vremenski plan rada radne skupine i užeg tima službenika,**
3. **plan savjetodavnih aktivnosti.**

Ad 1. Prijedlog imenovanja članova radne skupine i užeg tima službenika

Prijedlogom imenovanja članova radne skupine i užeg tima službenika određuju se raspoloživi ljudski resursi za provedbu procjene učinaka propisa. S obzirom na ograničene ljudske resurse potrebno je pravovremeno planirati broj državnih službenika i vanjskih stručnjaka koji će sudjelovati u radu radne skupine.

Prijedlogom imenovanja članova radne skupine, čelniku tijela stručnog nositelja daje se informacija koga je sve potrebno uključiti kako bi se propis i procjena učinaka propisa izradili na stručan i kvalitetan način. Članovi radne skupine su osobe koje svojim stručnim znanjem, iskustvom, profesionalnošću i informacijama mogu pridonijeti radu na procjeni učinaka propisa i na samom propisu.

Radna skupina u pravilu je međuresorna radna skupina i uključuje predstavnike poslovne zajednice, organizacije civilnog društva, akademske zajednice, odnosno ostale fizičke i/ili pravne osobe koje mogu svojim aktivnim radom, stručnošću, prijedlozima, primjedbama i

sugestijama uvelike doprinijeti kvaliteti rada radne skupine. **Osnovni zadatak radne skupine je proći kroz postupak procjene učinaka propisa i kroz postupak izrade propisa te u svakom koraku pomoći stručnom nositelju pri izradi dokumenata.**

Uži tim službenika čine službenici nadležne uprave, odnosno sektora, i po potrebi službenici ostalih uprava, odnosno sektora stručnog nositelja ukoliko to zahtjeva priroda propisa i postupak procjene učinaka propisa. Uži tim službenika logistički, stručno i operativno radi na postupku procjene učinaka propisa i izradi propisa te aktivno radi na izradi dokumenata procjene učinaka propisa i nacrtu prijedloga propisa. Obvezni član užeg tima službenika je svakako i imenovani koordinator procjene učinaka propisa. Uži tim službenika i imenovani koordinator odgovorni su čelniku uprave, odnosno sektora koji je nadležan za provedbu postupka procjene učinaka propisa i izradu nacrtu prijedloga propisa.

Ad 2. Vremenski plan rada radne skupine i užeg tima službenika

Vremenski okvir unaprijed je određen usvojenim Godišnjim planom normativnih aktivnosti. Uz svaki propis u Godišnjem planu stoji rok do kada se propis upućuje u redovitu zakonodavnu proceduru. Za vremenski plan radne skupine i užeg tima službenika, taj rok predstavlja završetak rada na postupku procjene učinaka propisa i izrade propisa. U pravilu, **vremenski plan** sadrži **interne vremenske rokove i raspored aktivnosti sukladno raspoloživom vremenu i raspoloživim resursima.**

Čelnik nadležne uprave, odnosno sektora priprema prijedlog vremenskog plana rada prije prvog službenog sastanka radne skupine. Na prvom službenom sastanku radne skupine vremenski plan se razmatra, usklađuje i usuglašava. Vremenski plan obvezno sadrži korake procjene učinaka propisa na temelju propisa koji uređuju procjenu učinaka propisa i izradu propisa uz jasno navedene vremenske okvire rada. Pri izradi prijedloga vremenskog plana i pri provođenju vremenskog plana, aktivno surađuje imenovani koordinator procjene učinaka propisa.

Ad 3. Plan savjetodavnih aktivnosti

Postupak savjetovanja sastavni je dio postupka procjene učinaka propisa i **bez provedbe savjetovanja Prijedlog iskaza o procjeni učinaka propisa nije moguće izraditi.** Potrebno je posebno obratiti pažnju na postupak savjetovanja, budući da je u postupku procjene učinaka propisa savjetovanje važan element postupka.

Plan savjetodavnih aktivnosti sadrži cjelovit pregled dionika nadležnih tijela državne uprave i javnog sektora te drugih dionika iz poslovnog i civilnog sektora, ovisno o području

propisa koji bi mogli imati interes za sudjelovanje u postupku procjene učinaka propisa i izrade propisa.

U postupku procjene učinaka propisa otvara se mogućnost sudjelovanja javnosti, zainteresirane javnosti i dionika. Stoga je uputno, u skladu s propisima koji uređuju procjenu učinaka propisa, **izraditi kratki, sažeti plan savjetodavnih aktivnosti i odrediti metode savjetovanja**. Prilikom određivanja metoda savjetovanja, uputno je razmotriti da li će se pristupiti internetskom savjetovanju, individualnom ili grupnom savjetovanju, ili će se savjetovanje održati u formi okruglih stolova ili u vidu javne rasprave i sl.

U planu savjetodavnih aktivnosti potrebno je obratiti pažnju na rokove savjetovanja koji su navedeni u Zakonu o procjeni učinaka propisa. **Tako se savjetovanje o Nacrtu prijedloga iskaza provodi u trajanju od 30 dana, a po ocijenjenoj potrebi i dulje. Javna rasprava o propisu i Prijedlogu iskaza odvija se u trajanju od najmanje 15 do najviše 30 dana.**

Po završetku svakog savjetovanja i javne rasprave, potrebno je planirati vrijeme za izradu povratne informacije dionicima u obliku sažetih odgovora na njihove primjedbe, komentare, prijedloge i sugestije. Savjetodavne aktivnosti koordiniraju se s imenovanim koordinatorom za procjenu učinaka propisa i s imenovanim koordinatorom za savjetovanje.

6.2. DEFINICIJA PROBLEMA I CILJEVA

Definicija problema i ciljeva započinje sljedećim aktivnostima:

1. **analizom postojećeg stanja koje se namjerava urediti propisom**, uključujući rezultate praćenja provedbe propisa, ukoliko propis odgovarajućeg sadržaja u istom području, koje se uređuje novim propisom, već postoji u zakonodavnom sustavu Republike Hrvatske;
2. **uvidom u teze o sadržaju propisa iz Prethodne procjene i utvrđivanjem ciljeva koji se nastoje postići propisom**. Zakonodavna aktivnost proizlazi iz namjere promjene sadašnjeg zakonodavstva kako bi se realizirali određeni ciljevi. Novo zakonodavstvo donosi se zbog namjere Vlade da provede svoje programe, implementira preuzete međunarodne obveze, uskladi domaće zakonodavstvo s EU zakonodavstvom, odnosno da se intervenira u sektore gdje su uočene nepravilnosti, nedostaci ili potreba koja se ukazala u sektoru, grani gospodarstva odnosno drugom području gdje se ocijeni da je potrebna intervencija Vlade:

3. **provođenjem neformalnih konzultacija s međuresornim tijelima i drugim dionicima, ovisno o upravnom području u kojem se izrađuje propis.** Neformalne konzultacije omogućit će stručnom nositelju izrade propisa neformalni uvid u mišljenja i stavove međuresornih tijela i drugih, unutarnjih i vanjskih dionika, o problemu i ciljevima koji se nastoje postići. Neformalne konzultacije su sastavni dio postupka procjene učinaka propisa. One se provode korištenjem aktivnih metoda kao što su radni sastanci, odnosno korištenjem pasivnih metoda kao što su pisma, dopisi, e-mailovi uz dostavu materijala. Kako bi se neformalne konzultacije obavile na vrijeme imenovani koordinator procjene učinaka propisa ukazat će na potrebu konzultacija prilikom izrade plana savjetodavnih aktivnosti te će koordinirati i nadzirati izradu cjelovitog izvješća o svim provedenim neformalnim konzultacijama s dionicima.

Kako bi se na najbolji mogući način definirao problem nužno je odgovoriti na nekoliko pitanja, koja služe kao vodič za opis problema, a neka od pitanja su navedena u nastavku.

- **Što je problem koji zahtjeva djelovanje?**
- **Kakva je vrsta problema koji zahtijeva djelovanje?**
- **Koliki je obuhvat problema?**
- **Koji su osnovni uzroci nastanka problema?**
- **Koga zahvaća problem, na koji način i u kojoj mjeri?**

Bit definiranja problema je opis samog uzroka problema. U najvećem broju slučajeva pravi uzrok problema nije očit na prvi pogled.

Najčešći je slučaj kada gospodarska kretanja na tržištu, nisu u stanju održati razinu kvalitete usluge, nisu u mogućnosti tržišnim mehanizmima zajamčiti kvalitetu i sigurnost određenog proizvoda i/ili usluge, tada je nužna intervencija vlade kako bi se ispravili tržišni nedostaci koji uzrokuju probleme.

Veličina problema posljedično utječe na izbor ciljeva i opcija za rješenje problema. Problem se može procijeniti u odnosu na veličinu, trošak, učinak, trend učestalosti i sl. U ovoj početnoj aktivnosti, podaci o obuhvatu problema mogu se naći u već izrađenim analitičkim podlogama, statističkim izvješćima, monitoring izvješćima, statističkim podacima domaćih, ali i međunarodnih institucija. Članovi radne skupine i uži tim službenika mogu doći do podataka i informacija koji će pomoći u opisu nastalog problema, u postupku neformalnih konzultacija, savjetovanja zainteresirane javnosti i dionika.

Svrha opisa problema je utvrditi polaznu točku ka utvrđivanju cilja. Utvrđivanjem cilja, odnosno ciljeva, daje se jasan smjer djelovanja i određuje željeno stanje. Cilj uvijek definira zamišljeno buduće vremensko stanje. Cilj prikazuje karakteristike željenog stanja pa stoga treba biti jasan i

realan, te u skladu s raspoloživim resursima i vremenskim ograničenjima. Ciljevi se mogu stupnjevati na nekoliko razina pa tako možemo određivati strateške, programske i projektne ciljeve. Ovisno o obuhvatu i veličini problema, možemo određivati i razine ciljeva.

6.3. MOGUĆE OPCIJE

Opcije predstavljaju mogući smjer kretanja od definiranog problema do utvrđenog cilja. U osnovi se do svakog cilja može doći na više načina. Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa mora pokazati izvedive mjerljive mogućnosti te sadržavati procjenu o očekivanim koristima i troškovima svake mogućnosti.

Stručni nositelj prilikom utvrđivanja mogućih opcija izrađuje dva prijedloga koja se odnose na nenormativno rješenje i dva prijedloga mogućih normativnih rješenja, koja mogu dovesti do zadanih ciljeva.

Pod **nenormativnim rješenjem** podrazumijeva se opcija koja ne uključuje novo odnosno promjenu postojećeg zakonodavstva. Nenormativno rješenje uključuje obveznu opciju "ne činiti ništa" i još jedno nenormativno rješenje. Opcija "ne činiti ništa" jednostavno pokazuje kako će se situacija odvijati bez intervencije stručnog nositelja. Ostala moguća nenormativna rješenja su zapravo alternativa zakonodavstvu. Najčešće nenormativne opcije su: **tržište, informativne kampanje, obrazovni programi, fiskalni i financijski poticaji, samoregulacija, koregulacija** i sl. Više o alternativama zakonodavstvu može se pronaći u Prilogu 7.3. Smjernica.

Normativna rješenja uključuju novu odnosno izmjenu postojećeg zakonodavstva. Jedna od opcija normativnog rješenja obvezno je nacrt prijedloga propisa za koji se postupak procjene učinaka provodi. Drugo normativno rješenje uključuje intervenciju u zakonodavstvo na način da se problem nastoji riješiti kroz izmjene postojećeg zakonodavstva, bilo na razini zakona ili podzakonskih akata. Najčešće normativne opcije su: **novi propis, izmjene i/ili dopune postojećeg važećeg propisa na zakonskoj odnosno podzakonskoj razini.**

Utvrđivanje mogućih opcija može se učiniti odgovorom na nekoliko pitanja, koja služe kao vodič za moguće opcije.

- **U kojoj mjeri je opcija "ne činiti ništa" razmotrena?**
- **Da li je vidljiv trend razvoja problema i njegovo eventualno rješenje u opciji "ne činiti ništa"?**
- **Da li je navedena druga nenormativna opcija koja uključuje alternative zakonodavstvu?**

- Da li su razmotrene normativne opcije, uključujući i nacrt prijedloga propisa za koji se procjena učinaka propisa provodi?
- Da li su sve navedene opcije objašnjenje na jasan i razumljiv način?
- Da li su sve navedene opcije izvedive s obzirom na resurse, fiskalne i ekonomske troškove?

Pri utvrđivanju mogućih opcija, dobro je imati na umu domaće i međunarodno iskustvo, mišljenja i stavove relevantnih dionika dobivenih provođenjem neformalnih konzultacija s relevantnim dionicima. Najčešći načini dodatnih izvora informacija za utvrđivanje opcija su:

- analiza dostupnih domaćih i međunarodnih istraživanja;
- raspoložive analitičke podloge i komparativne analize;
- raspoloživa istraživanja;
- raspoložive evaluacije provedenih javnih politika;
- neformalne konzultacije;
- prethodna savjetovanja;
- stručna mišljenja;
- radno iskustvo kolega državnih službenika;
- rezultati provedenih pilot projekata i ostalih inicijativa;
- vlastito kreativno razmišljanje i sagledavanje problema iz drugog kuta.

6.4. USPOREDBA OPCIJA

Postupak procjene učinaka propisa nastavlja se utvrđivanjem najznačajnijih pozitivnih i negativnih učinaka, osobito učinaka na područja gospodarstva, uključujući i financijske učinke, područje socijalne skrbi, područje zaštite okoliša, za svako predloženo normativno i nenormativno rješenje.

Svrha procjene učinaka propisa je informirati donositelje odluka o očekivanim učincima mogućih opcija kako bi mogli donijeti odluku. Donesene odluke imaju posljedice na javni i poslovni sektor te društvo u cjelini, stoga je bitno imati dovoljno informacija prije donošenja odluke.

Očekivani gospodarski učinci procjenjuju se kroz očekivane učinke na:

1. pojedino gospodarsko područje,
2. gospodarstvo u cjelini,
3. tržišno natjecanje.

Učinci se utvrđuju procjenom očekivanih učinaka prema mjerilima: **vjerojatno mali, značajni i vrlo značajni.**

Očekivani učinci na pojedino gospodarsko područje procjenjuju se kroz učinke na sektor malog gospodarstva prema kriterijima:

- troškova zapošljavanja u gospodarskim subjektima,
- zahtjeva za investicije vezano za poslovanje gospodarskih subjekata,
- operativnih troškova i poslovanje gospodarskih subjekata,
- novi administrativni troškovi za gospodarske subjekte,
- stvaranje novih javnih ovlasti,
- djelovanja na imovinska prava i
- druge očekivane učinke na gospodarstvo ukoliko su ocijenjeni značajnima prema procjeni stručnog nositelja.

Očekivani učinci na gospodarstvo u cjelini procjenjuju se u odnosu na gospodarske ciljeve koji se nastoje postići propisom, a osobito vezano za kriterije:

- konkurentnost gospodarstva i priljev investicija,
- gospodarski rast,
- održivost okoliša,
- postizanja ciljeva društvenog i regionalnog razvoja,
- posebne regije i sektore,
- makroekonomsko okruženje,
- tržišno natjecanje,
- i drugih očekivanih učinaka na gospodarstvo ukoliko su ocijenjeni značajnima prema procjeni stručnog nositelja.

Pod gospodarskim subjektima prilikom procjene na pojedino gospodarsko području podrazumijevaju se:

- mikro gospodarski subjekti - manje od 10 zaposlenih,
- mali gospodarski subjekti - od 10 do 49 zaposlenih,
- srednji gospodarski subjekti - od 50 do 249 zaposlenih i
- veliki gospodarski subjekti - više od 250 zaposlenih.

Očekivani učinci na tržišno natjecanje obvezno se procjenjuje prema Obrascu sadržanog u prilogu 7.6. Učinci na tržišno natjecanje procjenjuju se sukladno propisanoj metodologiji tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja.

Više informacija o samoj metodologiji procjene učinaka na tržišno natjecanje mogu se pronaći ovdje: <http://www.aztn.hr/o-nama/25/promicanje-trzisnog-natjecanja/>

Očekivani učinci na socijalno osjetljive i druge skupine s posebnim interesima i potrebama te učinak na zdravstveni i socijalni status građana procjenjuju se u odnosu na utvrđene očekivane učinke na pojedino gospodarsko područje i gospodarstvo u cjelini. Ovi učinci procjenjuju se u odnosu na kriterije:

- zaposlenost i tržište rada,
- norme i prava vezana uz kvalitetu radnog mjesta,
- socijalnu uključenost i zaštitu posebno ranjivih društvenih skupina ili pojedinaca,
- postizanje socijalni ciljeva vezano za ravnopravnost spolova,
- zaštitu/izloženost osobnih podataka pojedinca,
- javno zdravlje,
- kriminal i terorizam,
- pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvenim i obrazovnim sustavima i posljedice za njih,
- kulturu i
- druge socijalne učinke, ukoliko su ocijenjeni značajnima prema procjeni stručnog nositelja.

Učinci se utvrđuju procjenom očekivanih učinaka prema mjerilima: **vjerojatno mali, značajni i vrlo značajni.**

Očekivani učinci na okoliš mjerodavne su procjene vjerojatnih učinaka u odnosu na kriterije:

- klima,
- korištenje energije,
- kakvoća zraka,
- kakvoća vode, mora i vodnih resursa,
- kakvoća tla i resursa,
- bioraznolikost (biljni i životinjski svijet) i krajobraznu raznolikost,
- uporaba zemljišta,
- obnovljivi i neobnovljivi izvori,
- gospodarenje otpadom,
- okolišni rizici i zaštita od industrijskih postrojenja,
- zaštita i sigurnost hrane i stočne hrane,
- zaštita od utjecaja genetski modificiranih organizama i
- zaštita od utjecaja kemikalija i
- drugi očekivani učinci na okoliš, ukoliko su ocijenjeni značajnima prema procjeni stručnog nositelja.

Učinci se utvrđuju procjenom očekivanih učinaka prema mjerilima: **vjerojatno mali, značajni i vrlo značajni.**

Procjena učinaka na održivi razvitak sadrži razmotrenu kumulaciju međusobnih učinaka na gospodarstvo, socijalno osjetljive i druge skupine te učinke na okoliš.

6.5. SAVJETOVANJE

Savjetovanje i javna rasprava su postupci u kojima svojim primjedbama, prijedlozima i mišljenjima, po vlastitom interesu, u propisanim rokovima i na način određen u Informaciji iz Priloga 4. Uredbe, u svojstvu javnosti i zainteresirane javnosti, može sudjelovati svaki dionik i drugi pojedinac (pravna i/ili fizička osoba, zainteresirana skupina te građanin).

Savjetovanje o Nacrtu prijedloga iskaza provodi se u trajanju od najmanje 30 dana. Stručni nositelj može ocijeniti da se savjetovanje produži ovisno o složenosti materije.

Savjetovanje započinje obveznom objavom Informacije o provedbi savjetovanja o Nacrtu prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa na Internet stranicama stručnog nositelja. Obrazac navedene Informacije sastavni je dio Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12). Obrazac daje osnovne podatke o provedbi savjetovanja, podatke o nositelju izrade, pravne izvore, neposredne dionike i ostale dionike te način sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti u postupku savjetovanja.

Bitni dijelovi Informacije s kojima se javnost mora upoznati je predmet savjetovanja, vremensko razdoblje savjetovanja u kojem se mogu dostaviti primjedbe, prijedlozi i mišljenja, kontakt podaci primatelja primjedbi, prijedloga i mišljenja.

Za vrijeme razdoblja savjetovanja stručni nositelj izrade propisa dužan je putem imenovanog koordinatora procjene učinaka propisa, ovisno o složenosti materije koja se propisom uređuje, **provesti jedno ili više javnih izlaganja materije koja je predmet savjetovanja.** U svrhu provođenja savjetovanja mogu se organizirati javne diskusije u formi okruglog stola, javnih izlaganja na temu, odnosno fokusirani grupni sastanci zainteresiranih dionika. U svakoj od metoda dobro je unaprijed pripremiti dnevni red, listu sudionika, na vrijeme uputiti pozive i aktivno usmjeravati diskusiju na temu javnog izlaganja te svakako bilježiti povratne informacije sudionika.

Po završetku savjetovanja, stručni nositelj dužan je o zaprimljenim mišljenjima, prijedlozima i primjedbama u postupku savjetovanja i u postupku javne rasprave, obavijestiti javnost i zainteresiranu javnost putem svoje internetske stranice i na druge primjerene načine ukoliko je to moguće, na način da obrazloži koje su primjedbe prihvaćene, a koje nisu i zbog čega nisu.

Po završenom savjetovanju Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa obvezno se ažurira i nadopunjuje na temelju prihvaćenih mišljenja, prijedloga i primjedbi u postupku savjetovanje te na temelju novi dostupnih informacija o predmetu propisa.

6.6. PRIBAVLJANJE MIŠLJENJA NADLEŽNIH TIJELA

Nakon provedenog savjetovanja, stručni nositelj izrade propisa dorađuje Nacrt prijedloga iskaza i s tezama za sadržaj propisa dostavlja ih na mišljenje nadležnim tijelima.

Nadležna tijela u postupku procjene učinaka propisa su

- ministarstvo nadležno za gospodarstvo,
- ministarstvo nadležno za poduzetništvo i obrt,
- ministarstvo nadležno za rad i mirovinski sustav,
- ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirodu,
- ministarstvo nadležno za socijalnu politiku i mlade,
- ministarstvo nadležno za financije i
- Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, za potrebe učinaka na tržišno natjecanje.

Nadležna tijela dužna su dati mišljenje na dostavljeni Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa u roku od 15 radnih dana od dana zaprimanja Nacrta prijedloga iskaza i teza za sadržaj propisa.

Po zaprimanju mišljenja nadležnih tijela, stručni nositelj, ukoliko je to potrebno, aktivno usuglašava zaprimljena mišljenja nadležnih tijela.

6.7. IZRADA PROPISA I PRIJEDLOGA ISKAZA

Nakon provedenog savjetovanja i pribavljenog mišljenja nadležnih tijela na Nacrt prijedloga iskaza stručni nositelj pristupa izradi propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa.

Nacrt prijedloga propisa izrađuje se na temelju teza o sadržaju propisa. Teze o sadržaju propisa sadržavaju temeljnu podlogu i obuhvat materije koja se namjerava normativno urediti. Teze u pravilu već označavaju nazive glava iz propisa s kratkim obrazloženjem problema koji se namjeravaju rješavati i ciljeva koji se time namjeravaju postići.

Izradu propisa koordinira čelnik nadležne uprave, odnosno sektora uz aktivan doprinos radne skupine i užeg tima službenika, koje odredi čelnik nadležne uprave, odnosno sektora. U izradi propisa mogu sudjelovati stručnjaci iz međuresornih tijela, odnosno vanjski stručnjaci, ukoliko to zahtjeva priroda propisa.

Prijedlog iskaza o procjeni učinaka propisa je ažurirani i nadopunjeni obrazac Nacrta prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa. Nove prihvaćene sugestije, primjedbe, mišljenja kao i nove analitičke informacije služe za ažuriranje Nacrta prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa.

6.8. JAVNA RASPRAVA O NACRTU PRIJEDLOGA PROPISA I PRIJEDLOGA ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

Po izradi Nacrta prijedloga propisa i Prijedloga iskaza, stručni nositelj stavlja dokumente na **javnu raspravu javnosti i zainteresiranoj javnosti u trajanju od najmanje 15 do najviše 30 dana**.

Javna rasprava započinje obveznom objavom Informacije o provedbi savjetovanja o Nacrtu prijedloga propisa i Prijedlogu iskaza o procjeni učinaka propisa na Internet stranicama stručnog nositelja. Obrazac navedene Informacije sastavni je dio Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12). Obrazac daje osnovne podatke o provedbi savjetovanja, podatke o nositelju izrade, pravne izvore, neposredne dionike i ostale dionike te način sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti u postupku savjetovanja.

Bitni dijelovi Informacije s kojima se javnost mora upoznati je predmet savjetovanja, vremensko razdoblje savjetovanja u kojem se mogu dostaviti primjedbe, prijedlozi i mišljenja, kontakt podaci za slanje primjedbi, prijedloga i mišljenja.

Za vrijeme razdoblja savjetovanja stručni nositelj izrade propisa dužan je putem imenovanog koordinatora procjene učinaka propisa, ovisno o složenosti materije koja se propisom uređuje, provesti jedno ili više javnih izlaganja materije koja je predmet savjetovanja. U svrhu provođenja savjetovanja mogu se organizirati javne diskusije u formi okruglog stola, javnih izlaganja na temu, odnosno fokusirani grupni sastanci zainteresiranih dionika. U svakoj od metoda dobro je unaprijed pripremiti dnevni red, listu sudionika, na vrijeme uputiti poziv i aktivno usmjeravati diskusiju na temu javnog izlaganja te svakako bilježiti povratne informacije sudionika.

Po završetku savjetovanja, stručni nositelj dužan je o zaprimljenim mišljenjima, prijedlozima i primjedbama u postupku savjetovanja i u postupku javne rasprave, obavijestiti javnost i zainteresiranu javnost putem svoje internetske stranice i na druge primjerene načine ukoliko je to moguće, na način da obrazloži koje su primjedbe prihvaćene, a koje nisu i zbog čega nisu.

Po završenom savjetovanju Nacrt prijedloga propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa obvezno se ažurira i nadopunjuje na temelju prihvaćenih mišljenja, prijedloga i primjedbi u postupku savjetovanje te na temelju novi dostupnih informacija o predmetu propisa.

6.9. UPUĆIVANJE PRIJEDLOGA PROPISA I PRIJEDLOGA ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA U POSTUPAK DONOŠENJA

Nakon provedene javne rasprave, Prijedloga propisa i Prijedlog iskaza dostavljaju se na mišljenje mjerodavnim i nadležnim tijelima, te na suglasnost Uredu za zakonodavstvo, sukladno Zakonu o procjeni učinaka propisa i Poslovniku Vlade Republike Hrvatske.

Prije dostavljanja na mišljenje mjerodavnim i nadležnim tijelima te na suglasnost Uredu za zakonodavstvo potrebno je skrenuti pažnju na strukturu i kvalitetu Prijedloga iskaza, kako bi se osiguralo da Prijedlog iskaza ne sadrži ključne nedostatke koje bi utjecali na davanje suglasnosti Ureda za zakonodavstvo. Kontrolna lista za obrazac Iskaza o procjeni učinaka propisa nalazi se u prilogu 7.8. ovih Smjernica.

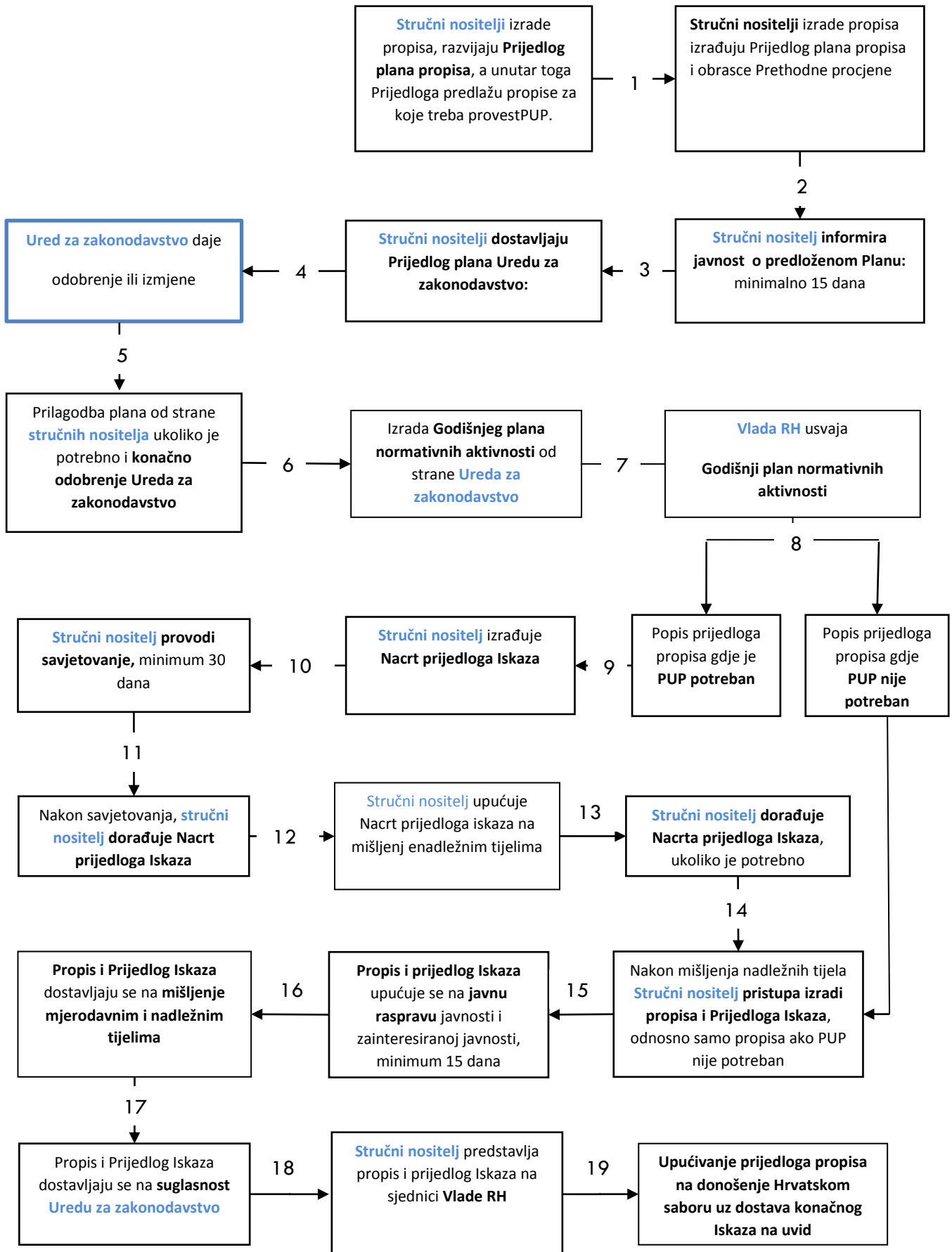
Da bi stručni nositelj izrade propisa uputio Konačni nacrt prijedloga propisa u postupak donošenja Vladi Republike Hrvatske, odnosno da bi bio uvršten na sjednice radnih tijela Vlade Republike Hrvatske Iskaz o procjeni učinaka propisa mora biti konačan.

Iskaz je konačan nakon što su na Prijedlog iskaza pribavljena pozitivna mišljenja nadležnih tijela i suglasnost Ureda za zakonodavstvo.

7. PRILOZI:

- 7.1. SHEMATSKI PRIKAZ POSTUPKA PROCJENE UČINAKA PROPISA
- 7.2. NADLEŽNOST I ODGOVORNOSTI UREDA ZA ZAKONODAVSTVO, NADLEŽNOG TIJELA, STRUČNOG NOSITELJA IZRADE PROPISA, ČELNIKA UPRAVE/SEKTORA I IMENOVANIH KOORDINATORA
- 7.3. KONTROLNA LISTA ZA ALTERNATIVE ZAKONODAVSTVU
- 7.4. TEHNIČKE UPUTE ZA PROCJENU UČINAKA PROPISA
- 7.5. IZVORI PODATAKA
- 7.6. OBRAZAC TESTA UČINAKA PROPISA NA TRŽIŠNO NATJECANJE
- 7.7. KLJUČNA PITANJA ZA PROCJENU UČINAKA PROPISA
- 7.8. KONTROLNA LISTA ZA OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

7.1. SHEMATSKI PRIKAZ POSTUPKA PROCJENE UČINAKA PROPISA

7.2. NADLEŽNOST I ODGOVORNOSTI UREDA ZA ZAKONODAVSTVO, NADLEŽNIH TIJELA, STRUČNOG NOSITELJA IZRADE PROPISA, ČELNIKA UPRAVE/SEKTORA I IMENOVANIH KOORDINATORA

Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske nadležan je i odgovoran za:

- koordinaciju i izradu dokumenata (Strategija, Akcijski plan, Izvješće);
- davanje suglasnosti na Prijedlog iskaza i za izradu provedbenog propisa koji se donosi na temelju Zakona o procjeni učinaka propisa;
- obavljanje poslova stručnog osposobljavanja i usavršavanja u području procjene učinaka propisa i području izrade propisa;
- davanje mišljenja i izradu potrebnih akata, radi postizanja pravne i pojmovne koherentnosti hrvatskog zakonodavstva;
- davanje mišljenja i izradu potrebnih akata, radi pravnog i pojmovnog usuglašavanja hrvatskog zakonodavstva sa standardima Europske unije, na zahtjev Stručnog nositelja izrade propisa;
- izradu Nomotehničkih smjernica kao podloge za izradu pravnih propisa;
- druge poslove vezane za sustav učinaka propisa koji su uređeni posebnim propisima kojima se uređuje djelokrug Vlade Republike Hrvatske i djelokrug Ureda za zakonodavstvo.

Nadležna tijela su središnja tijela državne uprave nadležna za područja: gospodarstva, zdravstva i socijalne skrbi, zaštite okoliša, financija.

Nadležna i odgovorna za:

- sudjelovanje u postupku procjene učinaka propisa razmatranjem i davanjem mišljenja na Nacrt prijedloga iskaza vezano za sadržaj Iskaza koji se odnosi na nadležnost tijela, i to:
  - tijelo nadležno za područje socijalne politike i mladih daje mišljenje vezano za utvrđenu procjenu socijalnih učinaka,
  - tijelo nadležno za gospodarstvo daje mišljenje vezano za utvrđenu procjenu gospodarskih učinaka, uključujući i financijske učinke, a po ocijenjenoj potrebi, u svoje mišljenje uključuje i pribavljeno mišljenje drugog tijela nadležnog za pojedino područje gospodarstva i to:
    - tijelo nadležno za poduzetništvo i obrt,
    - tijelo nadležno za rad i mirovinski sustav.
  - tijelo nadležno za zaštitu okoliša daje mišljenje vezano za utvrđenu procjenu učinaka u području zaštite okoliša,
  - tijelo nadležno za područje financija daje mišljenje vezano za okvirnu procjenu očekivanog fiskalnog učinka na državni proračun.
- mišljenja pripremaju i izrađuju službenici nadležnog tijela zaduženi za poslove procjene učinaka propisa u suradnji s odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama nadležnog tijela, ovisno o području sadržanom u Nacrtu prijedloga iskaza te, ukoliko se ocijeni potrebnim, i u međuresornoj suradnji s drugim tijelima, ovisno o utvrđenim učincima.

Stručni nositelj izrade propisa je središnje tijelo državne uprave i svako drugo tijelo koje je prema svom propisanom djelokrugu ovlašteno Vladi Republike Hrvatske uputiti propis radi njegova donošenja.

Nadležan i odgovoran za:

- popunjavanje obrasca Prethodne procjene i Prijedloga plana propisa za Godišnji plan,
- provedbu postupka procjene učinaka propisa u skladu s ovim Zakonom i Uredbom,
- uspostavu odgovarajućih administrativnih kapaciteta: imenovanje koordinatora koji će koordinirati sve poslova vezane za provedbu postupka procjene učinaka propisa, odnosno, ukoliko se ukaže potreba ustrojiti odgovarajuću ustrojstvenu jedinicu.

Čelnik uprave/sektora nadležan je i odgovoran je provedbu postupka procjene učinaka propisa za propis koji je u nadležnosti uprave.

Nadležan je za:

- organizaciju rada pisanja teza propisa,
- organizaciju rada izrade Prethodne procjene,
- pripremu radnog plana provedbe postupka procjene učinaka propisa,
  - izradu prijedloga imenovanja članova radne skupine i užeg tima službenika,
  - vremenski plan rada radne skupine i užeg tima službenika,
  - plan postupka savjetovanja
- izvršenje radnog plana provedbe postupka procjene učinaka propisa,
- aktivni rad s radnom skupinom i užim timom službenika,
- redovito sazivanje sastanaka radne skupine i koordinaciju rada s užim timom službenika,
- upravljanje raspoloživim resursima,
- pripremanje svih potrebnih materijala za odobrenje čelniku tijela u svezi postupka procjene učinaka propisa (Prijedlog Iskaza, Prijedlog propisa i ostale popratne dokumente sukladno Poslovniku Vlade Republike Hrvatske),
- sudjelovanje u redovitom zakonodavnom postupku u svezi propisa u postupku procjene učinaka propisa.

Koordinator procjene učinaka propisa je stručna osoba odgovorna za koordinaciju poslova vezanih za provedbu postupka procjene učinaka propisa. Koordinator ima najmanje završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij te ispunjava i druge uvjete sukladno posebnim propisima kojima se uređuje radni status državnih službenika. Koordinator, odnosno službenik zadužen za poslove procjene učinaka propisa dužan je surađivati s ustrojstvenom jedinicom stručnog nositelja izrade propisa koja priprema izradu i izrađuje propis i međuresorno s drugim tijelima, ovisno o utvrđenim učincima propisa.

Osim poslova koje je dužan obavljati prema odredbama Zakona o procjeni učinaka propisa, Koordinator obavlja i sljedeće poslove:

1. U postupku Prethodne procjene:

- inicira postupak izrade Prethodne procjene za propise iz djelokruga stručnog nositelja;
- sudjeluje u radu stručnog tijela odnosno povjerenstva koje izrađuje Prethodnu procjenu, ukoliko je ono osnovano;
- usmjerava i nadzire izradu te daje stručne savjete službenicima stručnog nositelja u vezi s izradom Prethodne procjene.

2. U postupku izrade Prijedloga plana propisa:

- izrađuje Nacrt prijedloga plana propisa na temelju dostavljenih prijedloga ustrojstvenih jedinica stručnog nositelja i dostavlja ga na razmatranje čelniku stručnog nositelja;
- po odobrenju čelnika stručnog nositelja izrađuje Prijedlog plana propisa i daje ga na objavu na internet stranici stručnog nositelja u trajanju od najmanje 15 dana radi informiranja javnosti i zainteresirane javnosti;
- po proteku roka za informiranje ažurira Prijedlog plana propisa i dostavlja ga čelniku radi daljnjeg postupka sukladno Zakonu.

3. U postupku procjene učinaka propisa:

- koordinira i nadzire izradu cjelovitog izvješća o svim provedenim konzultacijama s dionicima;
- aktivno sudjeluje u postupku procjene učinaka propisa pri izradi Nacrta prijedloga iskaza procjene učinaka propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa,
- daje stručne savjete vezano za primjenu Smjernica službenicima stručnog nositelja koji izrađuju Nacrt iskaza, propis i Prijedlog iskaza;
- odgovoran je za pravilnu provedbu postupka.

7.3. KONTROLNA LISTA ZA ALTERNATIVE ZAKONODAVSTVU

Kod razmatranja mogućih opcija u postupku procjene učinaka propisa razmatra se nenormativno rješenje, koje podrazumijeva opciju da se problematika koja se namjerava urediti propisom, riješi odgovarajućim aktivnostima i mjerama, a da se ne uređuje putem pisanja novog propisa.

Prilog daje opći pregled nekih nenormativnih rješenja, to jest mogućih alternativa zakonodavstvu. Alternative zakonodavstvu najčešće se razmatraju nakon neformalnih konzultacija s relevantnim dionicima te nakon analize dosadašnjeg stanja i pregledom međunarodne prakse u području koje je zahvaćeno propisom za koji se provodi procjena učinaka propisa. Alternative zakonodavstvu u pravilu se koriste za hrvatsko zakonodavstvo, a rijetko za EU zakonodavstvo. U svakom postupku procjene učinaka propisa, razmišljanje o alternativama zakonodavstvu je potrebno, a to se izražava kroz izradu Nacrta prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa.

PRIMJERI ALTERNATIVA ZAKONODAVSTVU:

Samoregulacija:

Pristup koji iniciraju i poduzimaju oni čije djelovanje/ponašanje se regulira.

Ostvaruje se kroz dobrovoljne sporazume gospodarskih subjekata; usvajanje standarda poslovanja; poštivanje usvojenih trgovačkih uzanci i dr.

Primjerice, određena industrija ili profesija može odlučiti razviti i usvojiti svoj vlastiti kodeks prakse koji promiče etičko ponašanje.

NAČINI PRIMJENE ALTERNATIVE ZAKONODAVSTVU:

- Postojeće trgovačke uzance
- Standardi kvalitete
- Industrijske norme
- Unilateralni sporazumi ponašanja
- Unilateralni sporazumi sektora
- Dogovoreni sporazumi i standardi
- Standardi i akreditacije

Koregulacija:

Viši stupanj samoregulacije koji uključuje određeni stupanj izričitog sudjelovanja Vlade, odnosno državnog sektora.

Ostvaruje se kroz usvajanje dobrovoljnih kodeksa gospodarskih subjekata; usvajanje standarda poslovanja uz postupak savjetovanja, dogovora s državom na način da se usvoje temeljna prava i obveze kroz propisanu normu.

Primjerice, određena industrija može surađivati s državnim sektorom kako bi razvili svoj vlastiti kodeks prakse. Taj kodeks bi obično bio proveden od strane same industrije ili neke profesionalne organizacije, umjesto od strane vlade ili predstavnika državnog sektora.

- Poznati kodeksi
- Statutarni kodeksi
- Odobreni kodeksi
- Dobrovoljni dogovori
- Kodeksi trgovinske udruge
- Standardi i akreditacije

Informiranje i obrazovanje:

Koristi se kako bi potrošači donosili vlastite informirane odluka.

Ostvaruje se kroz donošenje informiranih odluka potrošača na temelju pruženih informacija (primjerice označavanje kvalitete hrane i nutricionističkih vrijednosti hrane).

Može se primijeniti gdje se ciljana grupa lako identificira i informira putem oglasa u specijaliziranim medijima, kroz informiranje interesnih organizacija, organizacija civilnog društva i dr.

Primjerice, informacije o nutritivnim vrijednostima hrane na pakiranjima daju osnovu potrošačima za odluku o vlastitom izboru vezano uz sadržaj hrane (npr. sadržaj soli, masnoće sl.).

- Informiranje
- Edukacijski ciklusi
- Sheme nezavisnih preporuka
- Sistemi rejtinga
- Obilježavanje, otkrivanje

Ekonomski instrumenti:

Ostvaruje se kroz promjenu zakonodavstva, no učinak se postiže posredno promjenom ponašanja gospodarskih subjekata i građana.

Ostvaruje se kroz rast odnosno smanjenje troškova kod građana ili gospodarskih subjekata koje utječe na ekonomsku ili socijalnu promjenu ponašanja građana

- Porezi
- Subvencije
- Trošarine
- Naknade
- Kvote i dozvole
- Vaučeri
- Aukcije
- Socijalni transferi

odnosno gospodarskih subjekata.

Koriste se u svrhu usmjeravanja ponašanja poreznih obveznika prilagođavajući ekonomske poticaje za tvrtke i građane. Ovaj pristup dozvoljava pojedincima donošenje vlastitih odluka, na temelju procjena koristi dobivenih poduzimanjem određenih postupaka.

Bez nove intervencije:

Moguće je da neće biti potrebno iniciranje novog djelovanja od strane vlade, odnosno nadležnog tijela. Zakonodavstvo i šire regulacije (samoregulacija, koregulacija), ali i ostale alternative zakonodavstvu (informiranje i obrazovanje, ekonomski instrumenti) gotovo uvijek će nametnuti dodatne troškove tako da bi donositelji odluka trebali dobro razmisliti je li djelovanje vlade uopće potrebno.

- Koristiti postojeće zakonodavstvo ili širu regulaciju
- Pojednostaviti ili pojasniti postojeće zakonodavstvo
- Poboljšati provođenje postojećeg zakonodavstva i regulacije
- Ne činiti ništa

Utvrđivanje mogućih nenormativnih rješenja može se učiniti odgovorom na nekoliko pitanja, koja služe kao vodič za nenormativna rješenja tj. za alternative zakonodavstvu:

KONTROLNA LISTA ALTERNATIVA
1. Koja je priroda definiranog problema?
2. Koje ciljeve javna politika, odnosno propis nastoji postići?
3. Jesu li ciljevi jasno određeni?
4. Koji su poticaji za one na čije bi se djelovanje utjecalo?
5. Koliko je detaljnih informacija vezano za određenu industriju (ili profesiju) potrebno kako bi se osiguralo učinkovito zakonodavstvo? Tko najviše raspolaže s ovim informacijama (država ili privatni sektor)?
6. Je li područje koje se regulira podložno brzim promjenama?
7. Je li vjerojatno da će zbog namjere reguliranja doći do zabrinutosti za pravičnost djelovanja i fer odnose na tržištu?
8. Jesu li ciljevi jasno preneseni sektoru, grupi koja se namjerava regulirati? Koje su povratne informacije dionika?
9. Fokusira li se predloženi instrument na definirani problem?
10. Do koje mjere se interesi onih na koje se planirana regulativa odnosi podudaraju s interesima vlade, odnosno državnog sektora?
11. Ako jesu, da li su dovoljno usklađeni da samoregulacija ili koregulacija bude moguća opcija?
12. Koliko je fleksibilnosti svih uključenih strana potrebno kako bi se postigla sukladnost s prijedlogom?
13. Hoće li utjecaj na određene skupine biti neproporcionalan? Hoće li prijedlog izazvati nove troškove?
14. Jesu li planirane aktivnosti uklanjanja negativnih učinaka?

7.4. TEHNIČKE UPUTE ZA PROCJENU UČINAKA PROPISA

Ovaj prilog predstavlja tehničku uputu o koracima za procjenu koristi, troškova i rizika tijekom postupka procjene učinaka propisa.

Procjenom učinaka propisa donositelji odluka imaju priliku sagledati analizu, raspoložive opcije i očekivane posljedice odluka koje se donose. Zakonodavstvo uvijek proizvodi učinke, a svrha procjene učinaka propisa je objektivno pripremiti donositelje odluka na pozitivne i negativne učinke odluka. Potreban je sustavan pristup kako bi procjena učinaka propisa imala smisla za donositelje odluka. Sustavan pristup prije svega polazi od razmišljanja o uzrocima i posljedicama uvođenja javne politike kroz moguće opcije, prikupljanje podataka i informacija, relevantnih činjenica za temeljne analitičke radnje.

Pitanje proporcionalnosti, detaljne analize i jezika

Koliko detaljno treba analizirati ovisi o značaju predloženih opcija tj. normativnih i nenormativnih rješenja. Što su očekivane koristi, troškovi i rizici neke opcije veće, to je više vremena i truda potrebno uložiti analitičko razmišljanje i procjenjivanje očekivanih učinaka. Detaljna analiza proporcionalna je zahtjevnosti, izazovu i težini navedenih mogućih opcija.

Stručni nositelj izrade propisa ima na raspolaganju ograničene resurse i vrijeme. Dobro planiranje postupka procjene učinaka propisa otvara mogućnost dobrog korištenja raspoloživih resursa. Čelnik uprave/ sektora radnim planom predviđa resurse i vrijeme za svaki korak u postupku procjene učinaka propisa. Teze o sadržaju propisa i Prethodna procjena služe kao početna analitička podloga i mogu dati prve informacije o veličini problema i upute koliko detaljno provoditi analizu.

Vrijeme utrošeno u analizu očekivanih učinaka rezultira transparentnim informacijama o očekivanim gospodarskim, socijalnim, fiskalnim, učincima na zaštitu okoliša, ekološkim učincima mogućih opcija. Analiza treba biti jednostavna i razumljiva društvu u cjelini. Procjena učinaka propisa ne teži za tehničkim i strukovnim rječnikom, već za jasnim i jednostavnim jezikom razumljivom i primjernom prosječnom građaninu

Popunjavanje obrasca Iskaza o procjeni učinaka propisa – analiza/usporedba opcija

Iskaz o procjeni učinaka propisa pisani je sažetak postupka procjene učinaka propisa te analitičkog procesa. Struktura Iskaza treba pratiti jasan i logičan slijed s pojašnjenjem problema, navođenjem razloga zbog kojih se trebaju poduzeti mjere radi rješavanja problema, opcije koje su razmatrane u tu svrhu i naposljetku razloga zbog kojih je odabrana preporučena opcija.

Koliko detaljna treba biti analiza ovisi o odluci koju treba donijeti. Što je odluka značajnija, to je više informacija potrebno u Iskazu o procjeni učinaka propisa, kako bi se konačna odluka donijela na utemeljenoj analizi i provjerljivim podacima. U Iskazu treba objasniti stručne i tehničke pojmove, a analiza i pretpostavke trebaju biti opravdane.

Iskaz o procjeni učinaka propisa, u konačnici, je dokument razumljiv prosječnom građaninu i osobama koje nisu stručnjaci u predmetnom području.

7.4.1. Što su koristi, troškovi i rizici mogućih opcija?

Sastavni dio dijela postupka procjene učinaka propisa je analiza očekivanih troškova i koristi, kako bi se na transparentan način ustanovilo da li su očekivane koristi i učinci veći od očekivanih troškova.

Koristi

Očekivani pozitivni učinci označavaju se kao koristi. U osnovi, koristi poboljšavaju situaciju za pojedince, grupe, organizacije, gospodarstvenike, poslovanje ili društvo u cjelini. Koristi utječu na pojedince, grupe, socijalno osjetljive i druge skupine kroz povećanje zdravstvenog, materijalnog, dohodovnog, obrazovnog stanja, ali i osnažuje polaznu točku kako bi ostvarili svoje mogućnosti. Koristi za gospodarstvenike, malo gospodarstvo, poslovnu zajednicu i poslovni sektor mogu se ostvariti kroz širenje njihovog udjela na tržištu, smanjivanje administrativnih prepreka, pojednostavljenje administrativnih postupaka i procedura, smanjivanje poreznog opterećenja, smanjivanje parafiskalnih nameta, ali mogu proširiti mogućnost za povećanje margine profita. Koristi za društvo u cjelini mogu se ostvariti kroz povećanje kvalitete usluga javnog zdravstva i javne uprave, kroz bolji pristup socijalnog zaštiti, obrazovnim institucijama, kroz smanjivanje stopa kriminala i povećanje opće sigurnosti, kroz povećanje kulturnih događaja, kroz povećanje mogućnosti za jednak tretman i jednake mogućnosti, kroz povećanje socijalne uključenosti i dr. Koristi za okoliš i održivi razvitak mogu se prepoznati kroz racionalniji pristup energiji, uporabi zemljišta, gospodarenje otpadom, kroz povećanje mogućnosti za upotrebu obnovljivih izvora energije i sl.

Troškovi

Očekivani negativni učinci označavaju se kao troškovi. U osnovi, troškovi pogoršavaju situaciju za pojedince, grupe, organizacije, gospodarstvenike, poslovanje ili društvo u cjelini. Za pojedince, to bi moglo smanjiti prihode ili ograničiti njihovu slobodu. Za tvrtke, pogoršanje situacije bi moglo biti kroz nametanje administrativnih opterećenja, smanjenje njihove margine profita ili otvaranje njihovog tržišta vanjskoj konkurenciji. Troškovi se mogu pojaviti ili u obliku gubitka ili neostvarenih koristi.

Rizici

Rizik označava vjerojatnost, mogućnost opasnosti, gubitka i/ili izloženost opasnosti. U takvom određenju rizik predstavlja negativni učinak. Međutim, prihvaćanjem rizika i neizvjesnosti ishoda dolazi se i do pozitivnog ishoda. Poduzetništvo je primjer, svjesnog preuzimanja rizika i potencijalnog gubitka, da bi se u konačnici realizirao poduzetnički pothvat koji donosi pozitivan ishod, prihod i povećanje blagostanja.

Rizik je učinak neizvjesnosti na ciljeve. Učinci mogu biti pozitivni, negativni ili mogu odstupati od očekivanih učinaka. To može biti događaj s mogućnošću učinaka na ispunjenje ciljeva. U tom kontekstu rizike je potrebno promatrati u postupku procjene učinaka propisa.

Neki rizici mogu se predvidjeti te je u tim slučajevima moguće planirati određene postupke unaprijed kako bi se oni ublažili. Poželjno je prepoznati potencijalne neplanirane posljedice te ih svakako uključiti u procjenu. Prilikom postupka procjene učinaka propisa važan korak u samom postupku predstavlja dodatni angažman relevantnih dionika u neformalnim konzultacijama te je moguće pravovremeno identificirati rizike i pronaći rješenje za njihovo ublažavanje.

7.4.2. Kvantitativno i kvalitativno izražavanje očekivanih učinaka

Koliko god je to moguće, koristi i troškovi (i rizici, ako se provode postupci za njihovo ublažavanje), izražavaju se novčano, to jest kvantitativno. To dopušta vrlo konkretnu usporedbu mogućih opcija. Poželjno je uvijek kada je to moguće iskazati bročane pokazatelje troškova i koristi na gospodarstvo na temelju godišnjih prosjeka/pokazatelja i mjerljivih veličina, te obavezno navesti izvore podataka. Jednokratni troškovi i koristi, dakle oni koji se pojavljuju samo jednom, prikazuju se posebno uz navode izvora podataka.

Ako koristi i troškovi ne mogu biti izraženi novčano, tada se očekivani učinci mogućih opcija izražavaju opisno, to jest kvalitativno. Tako opisani učinci još uvijek se mogu uspoređivati, no to je teže učiniti jer se temelje više na subjektivnoj prosudbi.

Troškovi se mogu grupirati prema različitim karakteristikama, ali najraširenija je podjela sa stajališta mogućnosti raspoređivanja na nosioce troškova (direktni i indirektni troškovi), te sa stajališta njihovog odnosa prema stupnju iskorištenja kapaciteta (fiksni i varijabilni troškovi)

Direktni (pojedinačni) troškovi su oni koji se mogu neposredno obuhvatiti ne samo po mjestu nastanka troška, već i po nosiocima troškova.

Indirektni (opći, zajednički) troškovi ne mogu se evidentirati neposredno po mjestu i nosiocima troška, pa čine zajedničke troškove za više mjesta troškova ili više vrsta učinaka, raspoređuju se na učinke primjenom različitih kriterija, postupaka i metoda.

Koristi, troškovi i rizici vezani su dugoročno za intervenciju politike.

Primjerice, ako se izgradi nova škola, trošak same gradnje je fiksni trošak. Troškovi nastali uslijed zapošljavanja kadra predstavljaju tada varijabilne troškove, a obrazovanje koje škola osigurava polaznicima predstavlja kontinuiranu korist.

Postoji velika uloga **pretpostavki** koje stoje u pozadini svih analiza troškova, koristi i rizika. Nije moguće sa potpunom sigurnošću tvrditi da će se nešto dogoditi, stoga se dio analize oslanja na pretpostavke.

Temelj za dobru pretpostavku je dosadašnje iskustvo i dostupne informacije te analize, kao i statistički trendovi. Ako to nije moguće, teorijsko znanstveno ili stručno opravdanje za dane pretpostavke može pomoći.

Procjena učinaka propisa na razini sektora

Očekivani učinci na pojedino gospodarsko područje procjenjuju se kroz učinke na sektor. Izbor sektora za procjenu učinaka propisa proizlazi iz samog područja propisa za koji se postupak procjene učinaka propisa provodi.

Izbor sektora može se najbolje napraviti na temelju Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD). Sektori su definirani na temelju djelatnosti, koje predstavljaju sektore. Svaki sektor ima podsektorske razine unutar glavnog sektora.

Nacionalnu klasifikaciju djelatnosti donosi Vlada Republike Hrvatske, a objavljuje se u Narodnim novinama. Trenutno važeća NKD dostupna je ovdje:

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_07_72_2278.html

Kako odlučiti hoće li moguće opcije rezultirati koristima, troškovima ili rizicima?

Svaka navedena opcija rezultat će određenim posljedicama. Primjerice, određivanje minimalne cijene proizvoda koja je iznad tržišne cijene, za posljedicu će imati izravni trošak za potrošače, konzumente proizvoda. Također, promjena javne politike koja produljuje vrijeme obaveznog školovanja imat će izravan učinak na državu s obzirom da će biti potrebno osigurati još jednu dodatnu godinu obrazovanja, no rezultira koristima za djecu jer će povećati njihov stupanj obrazovanja, što će posljedično povećati njihovu potencijalnu zaradu kasnije u životu.

Opisani učinak za povećanje cijena s kojim se suočavaju potrošači, konzumenti proizvoda, a koja proizlazi iz nametanja minimalne cijene te troškovi osiguravanja dodatne godine obrazovanja koje snosi Vlada, predstavljaju **izravne učinke**.

S druge strane, produljenje obaveznog obrazovanja može podići nacionalnu produktivnost kroz obrazovaniju radnu snagu, što će voditi višim plaćama te većem bruto društvenom proizvodu. To može doprinijeti većim poreznim prihodima za državu. Takav učinak predstavlja primjer **neizravnog učinka**.

Ako država nameće dodatne administrativne prepreke tvrtkama, tada za tvrtke postoji trošak sukladno s tim propisima, što će na tvrtke imati izravan učinak. S druge strane, administrativne prepreke mogu smanjiti ulazak novih tvrtki na tržište jer bi to bio dodatan trošak s kojim bi se suočile. Na taj način, veće administrativne prepreke, predstavljaju neizravan učinak.

Neplanirane posljedice mogu biti razmatrane kada se uvodi promjena u javnoj politici. Primjerice, ako se inicijativa uvođenja financijskih poticaja za rad bolnica temelji na indikatorima koji ne pokrivaju sve

bolničke usluge, to može voditi bolnice da se fokusiraju na predstavljeni indikator. Takav fokus bolnice može voditi na štetu drugih usluga koje nisu predviđene indikatorom. Takva neplanirana posljedica može biti ublažena prikupljanjem informacija o svim aspektima rada, a ne samo o onima koji se odnose na financijske poticaje.

PRIMJER NEPLANIRANIH POSLJEDICA

Zabrana pušenja na javnim mjestima u Ujedinjenom Kraljevstvu

Prilikom uvođenja zabrane pušenja na javnim mjestima u Ujedinjenom Kraljevstvu, dogodile su se neke neplanirane posljedice. Očekivalo se da će ljudi smanjiti odlaske u barove (pubove), smanjujući time prihode barova (pubova). Ljudi su ne samo smanjili odlaske u barove, već su počeli pozivati prijatelje u svoje dome, gdje zabrana pušenja nije bila na snazi. To je imalo neplaniranu posljedicu povećanja izlaganja dimu djece i ostalih članova kućanstava koji žive s pušačem, što je rezultiralo određenim zdravstvenim implikacijama i troškovima.

Neplanirane posljedice mogu se smatrati i kao jedan oblik rizika. Poduzimati određene postupke, znači aktivno pristupiti upravljanju rizicima kako bi se rizici, odnosno neželjene posljedice smanjili. Postupci koji se poduzimaju kako bi se ublažili rizici trebali bi biti proporcionalni značaju samog rizika – rizik za veliki broj ljudi koji bi nametnuo veliki trošak važnije je ublažiti nego rizik za mali broj ljudi sa zanemarivim troškom. Upravljanje rizicima može se pratiti na način da se kontinuirano prikupljaju podaci, informacije koje mogu pomoći u identificiranju rizika i rezultata upravljanja rizicima.

Kako procijeniti očekivane vrijednosti koristi, troškova i rizika?

Za analizu očekivanih vrijednosti koristi, troškova i rizika postoji nekoliko metoda.

Očekivana vrijednost

Koristi se kod postojanja nesigurnosti izražavanja točnih identificiranih koristi ili troškova, a vidljiv potencijalni trend s određenim izgledima. Vrijednost se računa množenjem moguće vrijednosti s njenom vjerojatnošću, a potom se očekivana vrijednost dobiva zbrajanjem.

Raspon vrijednosti

Koristi se kod postojanja nesigurnosti izražavanja identificirane koristi ili troška, a ne postoji potencijalni trend s određenim izgledima. Tada se može navesti **najizglednija** vrijednost – vrijednost unutar raspona koja se čini najvjerodostojnijom. U praksi je to obično srednja vrijednost.

Analiza osjetljivosti

Koristi se kada se koristi i troškovi temelje na pretpostavljenim vrijednostima. Primjerice, ukoliko se proizvodu nametne minimalna cijena, nastaje trošak za kupce koji žele nastaviti kupovati taj proizvod. Može se očekivati da će broj kupaca pasti kao rezultat porasta cijene, ali razmjer smanjenja broja kupaca možda neće biti poznat. Kako bi se izračunali završni troškovi koji će pogoditi kupce, množi se očekivani broj kupaca koji će nastaviti kupovati proizvod s porastom cijene. Dakle, izrazit će se raspon troška za kupce na način da se pomnože viši i niži procijenjeni broj kupaca s porastom cijene kako bi se izrazio puni raspon potencijalnih troškova.

PRIMJER:

Izražavanje netržišnih dobara novcem sektoru okoliša i zdravlja

U slučajevima kad javna politika utječe na područje čija se tržišna vrijednost ne može utvrditi, moguće je izraziti učinak novcem kako bi se olakšala usporedba s drugim opcijama. Primjerice, ako predložena politika podrazumijeva zaštitu područja iznimne prirodne ljepote, to je izravna korist, ali je teško izravno utvrditi njenu vrijednost.

U tom slučaju razmatraju se društvene preferencije i to na temelju dokazanih preferencija. Primjerice, cijena koju su građani bili spremni platiti za određeni proizvod. Tako usporedba cijena sličnih kuća u sličnim područjima, s jedinom razlikom u činjenici da jedna od njih ima pogled na more, a druga ne. Razlika u cijeni tih kuća čini cijenu pogleda na more ako u obzir uzimamo spremnost ljudi da za to plate.

Razmatranje dokazanih preferencija nije uvijek moguća zbog nedostatka informacija ili poteškoća u izdvajanju učinka koji je u fokusu interesa. U tim slučajevima, vrijednost predložene intervencije može se izraziti iskazanom preferencijom. To znači da valja izravno upitati ljude koliko smatraju da određen proizvod vrijedi te zatim izračunati prosjek izjavljenih vrijednosti kako bi se dobila prosječna društvena vrijednost.

Metoda izjavljene preferencije često se koristi u vrednovanju ekoloških i zdravstvenih koristi i troškova. U slučaju gore navedenog primjera javne politike koja štiti područje prirodne ljepote, može se pitati ljude da li su zainteresirani za posjet tom području i koliko bi bili voljni platiti posjet nacionalnom parku. Na taj način može se dobiti izjavljena preferencija.

U sektoru zdravlja teže je odrediti vrijednost. Neke države koriste zdravstvene vrijednosti izražene

u novcu i utvrđene na temelju vrijednosti koju ljudi pridaju životu. U Ujedinjenom Kraljevstvu ta vrijednost dobila se na način da su ljudi upitani koliko bi bili voljni platiti za smanjenje vjerojatnosti smrtnih slučajeva u cestovnom i željezničkom prometu. Iz toga se može dobiti vrijednost života, koja se zatim može koristiti pri procjeni intervencija na područje zdravlja. Alternativa bi bila proučiti koliko se novca izdvaja za životno osiguranje.

Drugi način je fokus usmjeriti na broj spašenih života ili zdravstvene koristi koje su nastale kao posljedica političke intervencije i usporediti ih. To bi omogućilo usporedbu različitih opcija koja doduše ne bi bila jednostavna u slučaju postojanja dodatnih troškova i koristi koji se mogu izraziti novcem, ili kvalitativnih troškova i koristi.

U ovom procesu važno je imati na umu transparentnost. Jasno obrazloženje pretpostavki omogućit će pojedincima uvid u razloge zbog kojeg se predlaže moguća opcija. Takve će informacije pomoći zainteresiranoj javnosti, dionicima u postupku savjetovanja da shvate očekivane učinke.

Analiza dosadašnjih iskustava

Učinci određene opcije katkad se mogu predvidjeti koristeći dosadašnja domaća i međunarodna iskustva. Takav pristup omogućava vjerodostojne pretpostavke o očekivanim učincima, izravnu procjenu učinaka odnosno izradu analitičkih podloga. Odgovori dobiveni u postupku savjetovanja mogu biti od pomoći za dodatnu razradu pretpostavki, što će rezultirati kvalitetnijom procjenom koristi i troškova.

Kako se mogu uspoređivati opcije?

Uspoređivanjem opcija nastoji se odgovoriti hoće li očekivane koristi opravdati očekivane troškove. Opcija je opravdana kada očekivane koristi premašuju troškove.

Usporedba opcija, u pravilu se odvija u dva koraka, kako slijedi:

- procjenjivanje je li intervencija opravdava,
- **analiziranje troškova i koristi.**

Primjerice, postupak se može prikazati primjerom u tablici 1 (ilustrativni primjer):

Opcija	Očekivane koristi	Očekivani troškovi
1. Opcija 1 "Ne činiti ništa"	0 €	0 €
2. Opcija 2	1.5 milijardi €	1.0 milijardi €
3. Opcija 3	0.6 milijardi €	0.1 milijardi €
4. Opcija 4	2.0 milijardi €	2.5 milijardi €

U tablici 1, **Opcija 1.** prikazuje scenarij „analize postojećeg stanja“. To je scenarij obvezne nenormativne opcije "Ne činiti ništa", kada nema intervencije države, odnosno stručnog nositelja izrade propisa. Opcija 1 temelj je za usporedbu ostalih opcija tj. opcija 1 je početna linija.

Iz tablice je razvidno da u **Opciji 4** troškovi premašuju koristi pa tu opciju isključujemo iz daljnje usporedbe. U slučaju **Opcija 2 i 3** koristi premašuju troškove pa su obje opcije opravdane.

Za daljnje odlučivanje ostaju **Opcije 2 i 3 jer opravdavaju očekivane troškove jer su očekivane koristi veće od očekivanih troškove.** Opcije se mogu dalje uspoređivati **analizom troškovne učinkovitosti**, tehnikom koja uspoređuje odnos troškova i koristi. **Opcija 2 ima povrat od 1.50 eura za svaki potrošeni euro** (očekivane koristi podijele se s očekivanim troškovima). Istom metodom **Opcija 3 ima povrat od 6 eura za svaki potrošeni euro.**

Preporučena opcija za ovaj slučaj je Opcija 3 jer ima veći povrat u odnosu na uloženo.

Kvalitativna usporedba opcija

Često nije moguće uspoređivati opcije na temelju brojčanih podataka, procijenjenih novčanih iznosa kao što je to bilo u gornjem primjeru, onda se primjenjuje kvalitativna usporedba.

Jedan od načina postupanja s koristima i troškovima koji se ne mogu odrediti količinski odnosno brojčano, jest ocjenjivanje opcija na temelju važnosti na ljestvici od 1 do 10. Dodjeljivanjem ocjena od 1 do 10 prema važnosti opcija otvara se mogućnost usporedbe **opcija i izbor preporučene opcije. Kriterij postavljanja opcija na ljestvici i izbor preporučenih** opcija temelji se što je moguće više, na objektivnim kriterijima i na temelju dosadašnjih analiza. Kriterij koji se uzme za rangiranje opcija treba jasno i objektivno obrazložiti.

U nekim slučajevima koristi opcija znat će se unaprijed. Tada se opcije uspoređuju prema kriteriju provedbe, to jest implementacije. Budući da su koristi unaprijed poznate za sve opcije, za usporedbu opcija može se koristiti **analiza najmanjeg troška.** Analizom se traži najekonomičniji način postizanja utvrđenih ciljeva uz dodatni osvrt na potencijalne rizike.

7.4.3. Savjetovanje

Provođenje savjetovanja u postupku donošenja Plana normativnih aktivnosti i u postupku procjene učinaka propisa odnosi se na:

- objavu Prijedloga plana normativnih aktivnosti na Internet stranici stručnog nositelja izrade propisa **radi informiranja javnosti u trajanju od najmanje 15 dana, u razdoblju od 1. rujna do 30 rujna tekuće godine;**
- provođenje savjetovanja o Nacrtu prijedloga iskaza s javnošću i zainteresiranom javnošću u trajanju od 30 dana, a i duže ovisno o složenosti materije i ocijenjenoj potrebi stručnog nositelja izrade propisa;
  - objavljivanje na Internet stranici stručnog nositelja izrade propisa, Nacrta prijedloga iskaza s tezama za sadržaj propisa;

- provođenje jednog ili više javnih izlaganja materije koja je predmet savjetovanja;
- obvezno razmatranje svih pristiglih primjedbi, prijedloga i mišljenja;
- objavljivanje informacije o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima na Internet stranici stručnog nositelja izrade propisa.
- provođenje javne rasprave na Nacrt prijedloga propisa i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa u trajanju od najmanje 15 do najviše 30 dana na način kako se provodi savjetovanje o Nacrtu prijedloga iskaza.

Korisne upute:

- Svi dokumenti koji se objavljuju za informiranje, savjetovanje i javnu raspravu trebaju biti jasni i razumljivi s naglaskom na teme koje su od posebnog interesa za savjetovanje, odnosno javnu raspravu, ili na pitanja na koje se traži odgovor. Također, potrebno je jasno navesti očekivane koristi i troškove mogućih opcija;
- Provođenje savjetovanja, odnosno javne rasprave treba biti na vrijeme objavljeno na internet stranici stručnog nositelja s jasno navedenim vremenskim razdobljem za dostavu primjedbi, prijedloga i mišljenja. Savjetovanje, odnosno javna rasprava usmjerava se na one koji su zahvaćeni problemom, ili na one na koje se moguće opcije odnose, bilo izravno ili neizravno;
- Planiranje javnih izlaganja materije potrebno je pripremiti unaprijed logistički, materijalno i stručno;
- Sve pristigle primjedbe, prijedloge i mišljenja potrebno je analizirati s pozornošću, a po završetku analize potrebno je sastaviti informaciju o prihvaćenim odnosno neprihvaćenim primjedbama, prijedlozima i mišljenjima;
- Službenici koji provode savjetovanje trebaju se savjetovati i koordinirati s imenovanim koordinatorom za savjetovanje koji treba pružiti organizacijsku, stručnu i tehničku pomoć u postupku informiranja, savjetovanja, odnosno javne rasprave.

7.4.4. Preporučena opcija

Postupak procjene učinaka propisa nema smisla ukoliko se ne preporuča opcija koja donosi više očekivanih koristi u odnosu na očekivane troškove.

Preporučena opcija je opcija koja je na temelju provedene analize, dostupnih informacija i provedenog savjetovanja, odnosno javne rasprave opcija koja donosi u konačnici najviše koristi u odnosu na troškove. Kod preporučene opcije potrebno je sažeto navesti glavne rezultate analize i ključne podatke koji pokazuju zašto je opcija izabrana kao preporučena opcija.

Preporučena opcija je opcija koja će se prezentirati čelniku stručnog nositelja i u konačnici Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru, stoga je potrebno da je preporučena opcija temeljena na objektivnim kriterijima, temeljitoj analizi i relevantnim provjerljivim podacima.

7.4.5. Provedba i evaluacija

Osnovna svrha praćenja provedbe je osigurati povratne informacije stručnom nositelju o rezultatima provedbe opcije. Praćenje provedbe daje odgovor na pitanje da li je mjera riješila

definirani problem. Zato je potrebno u postupku procjene učinaka propisa za moguće opcije dati pregled načina na koji se planira pratiti provedba opcija.

Za praćenje provedbe opcija, potrebno je identificirati:

- informacije, podatke koji će poslužiti praćenju provedbe i koliko će se puta podatak prikupljati na razini godine (primjerice: mjesečno, tromjesečno, polugodišnje, godišnje)
- kriterije uspješnosti pomoću kojih će se mjeriti uspjeh provedbe,
- druge mjere, informacije koje će pomoći praćenju provedbe.

Primjerice, praćenje provedbe zakonodavnih mjera za smanjenje bolesti uzrokovanim upotrebom duhanskih proizvoda, može se pratiti tako da se identificiraju:

- informacije koje će poslužiti praćenju provedbe, poput: promjene u broju oboljelih od bolesti uzrokovanim upotrebom duhanskih proizvoda (plućne bolesti, srčana oboljenja i sl.) od stupanja na snagu zakonodavstva; ankete i istraživanja o broju pušača u zemlji i promjenama njihovih navika (broj pušača, broj popušanih cigareta);
- kriteriji uspješnosti: ciljani postotak smanjenja postotka bolesti uzrokovanim upotrebom duhanskih proizvoda, ciljani postotak smanjenja broja pušača.
- druge mjere: okrugli stolovi, okupljanje zainteresiranih dionika kako bi na godišnjoj bazi pratili provedbu zakonodavstva i širili svijest o problemu tijekom godine

Po završetku provedbe, potrebno je predvidjeti evaluaciju provedene opcije. Evaluacija se u pravilu radi nakon provedbe opcije. Svrha evaluacije je ocijeniti da li je provedena opcija riješila definirani problem i postigla zadane ciljeve.

Ovdje mogu pomoći pitanja poput:

- Da li još uvijek postoji identificirani problem i je li opet nužna intervencija države?
- Da li su zabilježeni značajniji pomaci u rješavanju problema od stupanja na snagu propisa?
- Da li su ciljevi zakonodavstva ostvareni? Da li su ciljevi navedeni u iskazu o procjeni učinaka propisa ostvareni?
- Da li je učinak provedene opcije, odnosno zakonodavstva jednak očekivan? Da li su postojale prepreke, učinci i problemi koji nisu bili očekivani?
- Da li je trenutno važeće zakonodavstvo još uvijek prikladno za rješavanje problema i postizanje ciljeva zakonodavstva, odnosno javne politike?
- Da li iskustvo provedbe opcije može biti korisno kako bi se unaprijedile mjere i postigli ciljevi?

7.5. IZVORI PODATAKA

U postupku procjene učinaka propisa potrebno je navesti izvore relevantnih podataka koja se tiču analiza, studija, činjenica i podataka koja se koriste u procjeni koristi i troškova. Radi se o nacionalnim i međunarodnim statističkim podacima odnosno uputama za provedbu procjene učinaka propisa.

Neki od relevantnih izvora podataka:

REPUBLIKA HRVATSKA:

1. DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU: <http://www.dzs.hr>
2. MINISTARSTVO FINANCIJA: <http://www.mfin.hr/hr/>
3. HRVATSKA NARODNA BANKA: <http://www.hnb.hr/statistika/hstatistika.htm>
4. URED ZA UDRUGE: <http://www.uzuvrh.hr/defaulthrv.aspx>
5. FINANCIJSKA AGENCIJA: <http://www.fina.hr/Default.aspx>
6. EKONOMSKI INSTITUT ZAGREB: <http://www.eizg.hr/>
7. INSTITUT ZA JAVNE FINANCIJE: <http://www.ijf.hr/>
8. HRVATSKA INFORMACIJSKO-DOKUMENTACIJSKA REFERALNA AGENCIJA: <http://www.hidra.hr/>
9. HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA: www.hgk.hr
10. HRVATSKA UDRUGA BANAKA: <http://www.hub.hr/Default.aspx>
11. NEZAVISNI HRVATSKI SINDIKATI: <http://www.nhs.hr/>

MEĐUNARODNI IZVORI PODATAKA:

1. EUROSTAT: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
2. OECD: http://www.oecd.org/home/0,2987,en_2649_201185_1_1_1_1_1,00.html
3. SIGMA: http://www.sigmaweb.org/pages/0,2987,en_33638100_33638151_1_1_1_1_1,00.html
4. UN: <http://www.un.org/en/>
5. SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA: <http://www.wto.org>
6. SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA: <http://www.who.int/en>
7. MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA RADA: <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
8. SVJETSKA BANKA: <http://www.worldbank.org/>
9. MEĐUNARODNI MONETARNI FOND: <http://www.imf.org/external/index.htm>
10. CEFTA: <http://www.ceftatradeportal.com/>

PROCJENA UČINAKA PROPISA:

1. EUROPSKA KOMISIJA: http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm
http://ec.europa.eu/governance/impact/docs/key_docs/iag_2009_en.pdf
http://ec.europa.eu/governance/impact/docs/key_docs/iag_2009_annex_en.pdf
2. UJEDINJENO KRALJEVSTVO: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/better-regulation/docs/i/10-1269-impact-assessment-guidance.pdf>

<http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/better-regulation/docs/i/11-518-impact-assessment-toolkit.pdf>

http://www.hm-treasury.gov.uk/data_greenbook_index.htm

<http://www.nationalschool.gov.uk/policyhub/docs/profpolicymaking.pdf>

<http://www.ialibrary.berr.gov.uk/>

<http://www.bis.gov.uk/files/file47158.pdf>

3. IRSKA:

http://betterregulation.ie/eng/Revised_RIA_Guidelines.pdf

4. OECD:

http://www.oecd.org/document/49/0,3746,en_2649_34141_35258801_1_1_1_1,00.html

RELEVANTNI PROPISI:

1. Zakon o procjeni učinaka propisa (NN 90/11):

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_08_90_1918.html

2. Uredba o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12):

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_06_66_1554.html

3. Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata:

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_11_140_3402.html

PRIRUČNICI I POMAGALA:

1. Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata:

http://www.uzuvrh.hr/userfiles/file/Smjernice_PDF.pdf

7.6. OBRAZAC TESTA UČINAKA PROPISA NA TRŽIŠNO NATJECANJE

TEST UČINAKA PROPISA NA TRŽIŠNO NATJECANJE		
UPUTA: Ako je odgovor na bilo koje od četiri pitanja iz obrasca "DA", u odnosu na predmetno pitanje potrebno je dodatno odgovoriti na potpitanja iz područja A, B, C i/ili D. Ako propis ima bilo koji od navedena četiri učinka potrebno ga je za jedno s obrascem na ocjenu uputiti Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja.		
PROPISOM SE:		
(A) Ograničava broj ili opseg aktivnosti dobavljača	NE	DA
To će primjerice biti slučaj ako se propisom: 1. Dodjeljuju isključiva prava dobavljaču robe ili usluga 2. Uvodi sustav licencija, dozvola ili ovlaštenja 3. Ograničava pravo nekih dobavljača da prodaju robu ili pružaju usluge 4. Ograničava broj dobavljača 5. Propisuje nabava od samo jednog dobavljača ili grupe dobavljača 6. Značajno povećavaju troškovi ulaska ili izlaska s tržišta (novih dobavljača u odnosu na postojeće dobavljače, nekih postojećih dobavljača u odnosu na druge dobavljače i sl.) 7. Ograničava zemljopisno područje na kojem poduzetnici mogu prodavati robu ili usluge		
(B) Ograničava pravo dobavljača da se natječu na tržištu	NE	DA
To će primjerice biti slučaj ako se propisom: 1. Ograničava pravo prodavatelja da utvrdi cijenu, obilježja proizvoda koji prodaje (primjerice uvođenjem minimalnih standarda kvalitete) 2. Ograničavaju inovacije i uvođenje novih proizvoda ili novi načini opskrbe 3. Ograničava prodajna mreža kojom se koristi dobavljač ili zemljopisno područje na kojem djeluje 4. Značajno ograničava pravo dobavljača da oglašava svoju robu ili usluge 5. Ograničava sloboda dobavljača u odnosu na organizaciju vlastite proizvodnje ili unutarnju organizaciju 6. Utvrđuju standardi kvalitete proizvoda koji pojedine dobavljače stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na druge ili koje bi izabrao dobro informirani kupac 7. Značajno povećavaju troškovi proizvodnje za određene dobavljače u odnosu na druge (naročito različitim tretmanom postojećih dobavljača na tržištu u odnosu na nove sudionike koji ulaze na tržište)		
(C) Smanjuje poticaj dobavljača da se natječu na tržištu	NE	DA
To će primjerice biti slučaj ako se propisom: 1. Isključuju pojedini dobavljači, grupe dobavljača ili čitavi sektori iz primjene propisa o tržišnom natjecanju 2. Obvezuju ili potiču dobavljači na razmjenu informacija o cijenama, troškovima, prodaji i sl. 3. Stvara sustav koregulacije ili samoregulacije (u odnosu na, primjerice,		

svojstva proizvoda, kvalitetu, sigurnost, dizajn, tehničke standarde i sl.)		
(D) Ograničava izbor i informacije koje su na raspolaganju kupcima	NE	DA
<p>To će primjerice biti slučaj ako se propisom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograničava pravo potrošača utjecajem na njegovu odluku gdje će kupiti robu ili usluge 2. Smanjuje mobilnost kupaca robe ili usluga u smislu povećanja troškova prelaska na drugog dobavljača 3. Značajno mijenjaju informacije koje su potrebne kupcima kako bi ostvarili kupnju 		
<p>NAPOMENA: "Dobavljačima" ili "poduzetnicima" sukladno članku 3. ZZTN-a, smatraju se trgovačka društva, trgovci pojedinci, obrtnici i druge pravne i fizičke osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga, državna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada izravno ili neizravno djeluju na tržištu, kao i sve druge pravne ili fizičke osobe (udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava i ostali) koje djeluju na tržištu.</p>		

7.7. KLJUČNA PITANJA ZA PROCJENU UČINAKA PROPISA

Učinci	Pitanja
GOSPODARSKI UČINCI	
Slobodno tržište konkurentnost	<p>i Koji su učinci opcija na slobodno kretanje roba, usluga, kapitala i rada?</p> <p>Da li opcija može dovesti do smanjivanja izbora za potrošače, viših tržišnih cijena, stvaranja novih prepreka za dobavljače i pružatelje usluga, poticanja nekonkurentnog tržišnog ponašanja, stvaranja monopolističkog tržišta?</p>
Konkurentnost, trgovina i priljev investicija	<p>Kakav učinak ima opcija na konkurentnost hrvatskih gospodarskih subjekata na zajedničkom tržištu EU i u regiji?</p> <p>Kakve učinke ima opcija na trgovinske barijere?</p> <p>Potiče li opcija priljev investicija?</p>
Operativni troškovi poslovanje malih i srednjih poduzeća	<p>i Hoće li opcija dovesti do dodatnih troškova za gospodarske subjekte uslijed novih prilagodbi, pridržavanja i ispunjavanja uvjeta zakonodavstva?</p> <p>i Kako opcija utječe na troškove gospodarskih subjekata odnosno nabavu resursa (sirovina, strojeva, rada, energije, itd.)?</p> <p>Hoće li opcija uključivati i strožu regulaciju poslovanja?</p> <p>Da li se opcijom otežava pristup izvorima financiranja?</p> <p>Utječe li opcija na investicijski ciklus, novčani tok investicijskog projekta?</p> <p>Može li opcija utjecati na oglašavanje proizvoda tako da ograničava ili zabranjuje oglašavanje?</p> <p>Može li opcija utjecati na otvaranje novih gospodarskih subjekata, obrta ili njihovim zatvaranjem?</p>
Administrativne obveze i prepreke za gospodarske subjekte	<p>Utječe li opcija na obvezu gospodarskih subjekata za slanje informacija, izvještaja i ostalih podataka državnoj upravi (npr. vrste potrebnih podataka, učestalost izvještavanja, složenost postupka predaje podataka)?</p> <p>Kakav je učinak administrativnih obveza prvenstveno na malo i srednje poduzetništvo?</p>
Fiskalne obveze države	<p>Ima li opcija učinak na državni proračun?</p> <p>Uzrokuje li dodatne obveze za Vladu ili druge državne institucije?</p> <p>Zahtijeva li opcija promjene ili restrukturiranje u javnom sektoru i kako će se to odraziti na državnih proračun?</p> <p>Da li su za provedbu opcije osigurana sredstva u državnom proračunu i koji trend prevladava u projekcijama državnog proračuna (da li će se izdvajanja povećavati ili smanjivati)?</p>
Imovinska prava	<p>Utječe li opcija na imovinska prava (zemljište, pokretna imovina, nekretnine)? Je li ograničeno stjecanje, prodaja ili uporaba imovinskih prava?</p>
Inovacije i istraživanja	<p>Da li opcija potiče ili ograničava istraživanje i razvoj?</p> <p>Olakšava li uvođenje i širenje novih proizvodnih metoda, tehnologija i proizvoda?</p> <p>Utječe li na prava intelektualnog vlasništva (patenti, žigovi, autorska prava, ostala prava intelektualnog vlasništva)?</p> <p>Potiče li ili ograničava istraživanja akademskog ili industrijskog tipa?</p> <p>Potiče li bolju produktivnost/učinkovitost korištenja resursa?</p>
Potrošači i kućanstva	<p>Utječe li opcija na potrošačke cijene?</p>

	<p>Utječe li na kvalitetu i dostupnost robe/usluga koje potrošači imaju na izboru i na njihovo povjerenje?</p> <p>Utječe li na informiranost i zaštitu potrošača?</p> <p>Ima li značajne posljedice za financijski položaj pojedinaca/ domaćinstava, bilo da je riječ o dugoročnim posljedicama ili onima koje se javljaju neposredno?</p>
Regionalni razvoj	Da li opcija ima očekivani učinak na regionalni razvoj zemlje, primjerice, u smislu otvaranja novih ili zatvaranja postojećih radnih mjesta, ili u smislu smanjenja državnih transfera prema regiji, županijama?
Makroekonomsko okruženje	<p>Da li opcija utječe na gospodarski rast i zaposlenost?</p> <p>Kako opcija doprinosi poboljšanju uvjeta za ulaganje i funkcioniranje tržišta?</p> <p>Ima li opcija izravne učinke na makroekonomsku stabilnost?</p>
SOCIJALNI UČINCI	
Zaposlenost i tržište rada	<p>Olakšava li opcija otvaranje novih radnih mjesta?</p> <p>Dovodi li, izravno ili neizravno, do gubitka radnih mjesta?</p> <p>Ima li posebne negativne posljedice za pojedina zanimanja, skupine radnika ili samozaposlene?</p> <p>Ima li poseban učinak na pojedine dobne skupine?</p> <p>Utječe li na ponude poslova?</p> <p>Ima li učinak na funkcioniranje tržišta rada?</p> <p>Ima li učinak na usklađivanje privatnog, obiteljskog i poslovnog života?</p>
Norme i prava vezani uz kvalitetu radnog mjesta	<p>Ima li opcija učinak na kvalitetu radnog mjesta?</p> <p>Utječe li opcija na pristup radnika ili nezaposlenih programima usavršavanja, prekvalifikacije, dodatne edukacije?</p> <p>Da li opcija ima učinak na zdravlje, sigurnost i dostojanstvo radnika?</p> <p>Utječe li opcija, izravno ili neizravno, na postojeća prava i obveze radnika?</p> <p>Utječe li opcija, izravno ili neizravno, na postojeća prava i obveze poslodavca?</p>
Socijalna uključenost i zaštita posebnih skupina ljudi	<p>Utječe li opcija na pristup tržištu rada ili promjenu radnog mjesta?</p> <p>Rezultira li, izravno ili neizravno, većom jednakošću ili nejednakošću?</p> <p>Utječe li opcija na jednak pristup robi i uslugama?</p> <p>Utječe li opcija na pristup posrednicima pri traženju posla ili uslugama od općeg gospodarskog interesa?</p> <p>Hoće li javnost biti bolje informirana o određenoj temi nakon uvođenja opcije?</p> <p>Utječe li mjera na posebne skupine pojedinaca (primjerice, najranjivije ili najrizičnije kada je riječ o siromaštvu, djecu, žene, stare i nemoćne, osobe s posebnim potrebama, nezaposlene, nacionalne, lingvističke i vjerske manjine, azilante), tvrtke ili ostale organizacije, vjerske zajednice ili posebne lokalitete?</p> <p>Utječe li opcija značajno na građane drugih nacionalnosti ili na strane sezonske radnike?</p>
Spolna jednakost, jednak tretman, jednake prilike	<p>Utječe li opcija na nediskriminaciju, jednaki tretman i jednake prilike za sve?</p> <p>Ima li opcija različit učinak na žene i muškarce?</p> <p>Promiče li opcija jednakost između žena i muškaraca?</p> <p>Podrazumijeva li opcija različit tretman skupina ili pojedinaca na osnovi spola, rasnog ili nacionalnog podrijetla, vjerskog opredjeljenja, invaliditeta,</p>

	<p>dobi ili seksualne orijentacije? Može li opcija dovesti do neizravne diskriminacije?</p>
Pojedinci, privatni i obiteljski život, osobni podaci	<p>Nameće li opcija dodatne administrativne zahtjeve pojedincima i povećava li njihov administrativni teret (npr. ishođenje javnih isprava, dodatno ispunjavanje obrazaca, dodatne potvrde drugih javnih institucija i organizacija, ograničavanje prava pojedinca i sl.?) Utječe li opcija na privatnost pojedinaca (uključujući njihovo mjesto stanovanja i njihovu komunikaciju)? Utječe li na pravo izbora i slobode pojedinaca? Utječe li na obiteljski život ili pravnu, gospodarsku ili socijalnu zaštitu obitelji? Utječe li na prava djeteta? Uključuje li mjera obradu osobnih podataka ili tiče li se prava pojedinca na pristup osobnim podacima?</p>
Upravljanje, uključenost javnosti i dionika u proces donošenja odluka, mediji, etika	<p>Da li opcija ograničava ili potiče uključenost dionika u proces donošenja odluka kao što je predviđeno posebnim nacionalnim i europskim zakonodavstvom (npr. Zakon o procjeni učinaka propisa, Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona i drugih propisa)? Odnosi li se prema svim sudionicima i dionicima jednako, uz dužno poštovanje prema različitostima? Utječe li mjera na kulturološku i jezičnu raznolikost? Utječe li na autonomiju socijalnih partnera u područjima za koja su kompetentna? Utječe li, primjerice, na kolektivno pregovaranje na bilo kojoj razini ili na pravo kolektivnog djelovanja? Utječe li opcija na javne institucije i administraciju, primjerice, u smislu njihovih nadležnosti? Hoće li opcija utjecati na prava pojedinaca i njihov odnos s javnom upravom? Utječe li na pristup pojedinca pravnim institucijama? Da li opcija dalje više mogućnosti javnosti za boljom informiranošću o specifičnom problemu? Utječe li na pristup pojedinaca informacijama? Utječe li opcija na organizacije civilnog društva, druge organizacije, političke stranke? Utječe li opcija na medije, pluralizam medija i slobodu govora? Uključuje li opcija na etička pitanja (kloniranje, uporaba ljudskog tijela ili dijelova tijela za financijsku dobit, genetička istraživanja, uporaba genetičkih informacija)?</p>
Javno zdravstvo i sigurnost	<p>Da li opcija utječe na zdravlje pojedinaca/cijele populacije, uključujući očekivani životni vijek kroz učinke na socio-gospodarsko okruženje (radno okruženje, dohodak, obrazovanje, profesionalno zanimanje, prehrana)? Da li opcija povećava ili smanjuje učestalost zdravstvenih rizika zbog prisutnosti tvari koje su štetne prirodnom okruženju? Utječe li na zdravlje zbog promjena u razini buke ili kvalitete zraka, vode ili tla? Hoće li utjecati na zdravlje zbog promjena u korištenju energije i/ili gospodarenja otpada?</p>

	<p>Utječe li mjera na zdravstvene čimbenike koji su povezani sa stilom živote, poput prehrane, tjelesne aktivnosti ili upotrebe duhanskih proizvoda, alkohola i narkotika?</p> <p>Postoje li posebno pogođene rizične skupine ljudi (zbog dobi, spola, invaliditeta, mobilnosti, regionalne ili socijalne skupine)?</p>
Kriminal, terorizam i sigurnost	<p>Da li opcija utječe na nacionalnu sigurnost, otvaranjem sigurnosnih propusta za povećanje kriminala ili ugrožavanjem terorizmom?</p> <p>Da li opcija otvara mogućnost otkrivanja kriminalca ili njegovu/ njezinu potencijalnu dobit od samog zločina?</p> <p>Može li opcija povećati broj kriminalnih djela?</p> <p>Utječe li na kapacitet redarstvenih snaga?</p> <p>Hoće li utjecati na pravo na slobodu i sigurnost, pravo na pošteno suđenje i pravo na obranu?</p> <p>Hoće li utjecati na prava žrtvi i svjedoka?</p>
Pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvenim i obrazovnim sustavima i posljedice po njih	<p>Ima li opcija učinak na usluge u smislu kvalitete/pristupa za sve?</p> <p>Ima li učinak na obrazovanje i mobilnost radnika?</p> <p>Utječe li opcija na pristup pojedinaca javnom/privatnom obrazovanju ili strukovnoj obuci i usavršavanju?</p> <p>Utječe li opcija na financiranje/organizaciju/pristup socijalnim i zdravstvenim uslugama?</p> <p>Utječe li opcija na sveučilišta i akademsku slobodu/ samoupravljanje?</p>
Kultura	<p>Ima li opcija učinak na očuvanje kulturne baštine?</p> <p>Ima li opcija učinak na kulturnu raznolikost?</p> <p>Ima li opcija učinak na uključenost građana u kulturne manifestacije ili njihov pristup kulturnim resursima?</p>
UČINCI NA ZAŠTITU OKOLIŠA	
Klima	<p>Da li opcija ima učinak na ispuštanje stakleničkih plinova (npr. ugljičnog dioksida, metana, itd.) u atmosferu?</p> <p>Da li opcija ima učinak na ispuštanje tvari koje uništavaju ozonski omotač?</p> <p>Utječe li na sposobnost čovjeka na prilagodbu klimatskim promjenama?</p>
Prijevoz i korištenje energije	<p>Da li opcija ima učinak na energetske resurse za potrebe gospodarstva?</p> <p>Da li opcija ima učinak na kombinaciju goriva (ugljena, plina, nuklearne energije, obnovljivih izvora) koji se koriste u proizvodnji energije?</p> <p>Hoće li povećati ili smanjiti potražnju za prijevozom (putničkim ili teretnim)?</p> <p>Hoće li mjera povećati ili smanjiti potražnju za energijom i gorivom?</p>
Kvaliteta zraka	<p>Da li opcija ima učinak na ispuštanje kiselih, fotokemijskih ili štetnih onečišćivača zraka koji mogu utjecati na ljudsko zdravlje, oštetiti usjeve ili zgrade ili dovesti do onečišćenja okoliša (tla, rijeka i dr.)?</p>
Bioraznolikost, flora, fauna i krajolik	<p>Smanjuje li opcija broj bioloških vrsta/primjeraka u određenom području (npr. smanjivanjem bioraznolikosti) ili povećava broj vrsta (npr. promicanjem njihovog očuvanja)?</p> <p>Utječe li na zaštićene ili ugrožene vrste, njihova staništa ili ekološki ugrožena područja?</p> <p>Da li opcija na bilo koji drugi način utječe na migracijske putove, ekološke koridore ili zaštićene ekološke zone?</p> <p>Utječe li mjera na estetsku komponentu zaštićenog okoliša?</p>

Kvaliteta vode i vodnih resursa	<p>Da li opcija utječe na kvalitetu pitke vode i podzemnih voda?</p> <p>Da li opcija povećava ili smanjuje kvalitetu vode u priobalnim i morskim područjima (zbog ispuštanja kanalizacije, hranjivih tvari, ulja, teških metala i ostalih zagađivača)?</p> <p>Utječe li na resurse pitke vode?</p>
Kvaliteta tla i resursa	<p>Da li opcija ima učinak na kiselost, onečišćenje i salinitet tla te učestalost erozije tla?</p> <p>Rezultira li opcija gubitkom dostupne površine (primjerice, zbog građevinskih radova) i povećava li upotrebljivu površinu tla (primjerice, dekontaminacijom zemljišta)?</p>
Uporaba zemljišta	<p>Hoće li provođenjem opcije po prvi put u uporabi biti nove, do sada neobrađene površine tla (zelene površine)?</p> <p>Da li opcija utječe na zemljište koje je označeno kao ugroženo zbog ekoloških razloga (npr. preraspodjela između poljoprivrednog i građevinskog zemljišta ili promjena vrste poljoprivrede)?</p>
Obnovljivi ili neobnovljivi izvori	<p>Ima li opcija učinak na upotrebu obnovljivih izvora energije (vjetar, voda, sunce, more), obnovljivih resursa hrane (npr. riba) i njihovu uporabu brže nego se resursi mogu samostalno obnoviti?</p> <p>Može li doći do smanjenja ili povećanja upotrebe neobnovljivih izvora (podzemne vode, minerali, rude) uslijed provedbe opcije?</p>
Ekološke posljedice tvrtki i potrošača	<p>Utječe li opcija na održivu proizvodnju ali i i potrošnju?</p> <p>Da li opcija utječe na relativnu cijenu proizvoda koji su ekološki (ne)kompatibilni?</p> <p>Potiče li ili ograničava korištenje robe i usluga ekološki (ne)kompatibilnih kroz promjene u zakonodavstvu o kapitalnim ulaganjima, kreditiranju, uslugama osiguranja itd.?</p> <p>Hoće li tvrtke više ili manje zagađivati atmosferu zbog promjena u načinu poslovanja?</p>
Generiranje otpada/oporaba/recikliranje	<p>Da li opcija utječe na proizvodnju otpada (krutog, gradskog, poljoprivrednog, rudarskog, radioaktivnog ili toksičnog otpada) i na zbrinjavanje otpada i reciklažu?</p>
Mogućnost izbijanja ekoloških rizika	<p>Utječe li opcija na mogućnost sprečavanja vatre, eksplozija, kvarova, nesreća i slučajnih ispuštanja?</p> <p>Utječe li na rizik neovlaštenog ili nenamjernog ispuštanja ekološki štetnih ili genetski modificiranih organizama?</p>
Dobrobit životinja	<p>Ima li opcija učinak na zdravlje životinja?</p> <p>Utječe li opcija na dobrobit životinja (npr. human odnos prema životinjama)?</p> <p>Utječe li opcija na sigurnost ljudske i životinjske hrane?</p>
Međunarodni ekološki učinci	<p>Ima li opcija učinak na okoliš u susjednim zemljama i zemljama članicama EU?</p>

IZVOR:

European Commission, 2009., Impact Assessment Board Report for 2011, European Commission, Brussels. Dostupno na: http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/docs/sec_2012_0101_en.pdf [Pristupljeno: 30. travnja 2012.]

Kirkpatrick, C., George, C., 2009., Priručnik o procjeni učinaka propisa, Detaljan vodič za državne službenike i sudionike iz poslovnog sektora i civilnog društva, BIZimpact, Poboľšanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice.

7.8. KONTROLNA LISTA ZA OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

Kontrolna lista za obrazac Iskaza o procjeni učinaka propisa			
Stručni nositelj izrade:			
Naziv iskaza:			
Ime i prezime, kontakt podaci osobe koja popunjava iskaz:			
Datum:			
Br.	Elementi provjere	DA	NE
Nacrt prijedloga Iskaza /Prijedlog Iskaza			
1.	Nacrt prijedloga iskaza		
2.	Prijedlog iskaza		
Naziv iskaza			
3.	Naziv iskaza je naveden i razumljiv		
4.	Navedeno je ime stručnog nositelja izrade		
5.	Naveden je datum		
6.	Navedeni su kontakti		
Definiranje problema			
7.	Problem je jasno i sažeto objašnjen (maks. 500 riječi)		
8.	Osoba koja nije stručnjak može razumjeti objašnjenje		
Postavljanje ciljeva			
9.	Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni		
10.	Očekivani rezultati postizanja cilja su jasno i sažeto objašnjeni		
Utvrđivanje opcija			
11.	Utvrđene su glavna rješenja tj. <i>policy</i> opcije		
12.	Postoje dvije normativna opcije		
13.	Postoje dvije nenormativne opcije uključujući opciju "ne činiti ništa"		
14.	Postoji preporučena opcija		
15.	Postoji nenormativna opcija kao alternativa zakonodavstvu		
Usporedba opcija			
16.	Identificirani su troškovi za svaku opciju		
17.	Identificirani su koristi za svaku opciju		
18.	Popunjena je sažeta tablica		
19.	Postoje dokazi, činjenice, analize koje podržavaju opcije		
20.	Temeljni dokazi, činjenice, analize su jasno postavljeni		
21.	Uspoređene su najznačajnije koristi za svaku opciju		
22.	Uspoređeni su najznačajniji troškovi za svaku opciju		
23.	Ekonomski učinci su u potpunosti ocijenjeni		
24.	Socijalni učinci su u potpunosti ocijenjeni		

25.	Učinci na zaštitu okoliša su u potpunosti ocijenjeni		
26.	Opcije su održive		
Savjetovanje			
27.	Nacrt prijedloga iskaza – uključen je sažetak o načinu savjetovanja i o vremenu održavanja savjetovanja		
28.	Nacrt prijedloga iskaza – informacije su jasne i sažete		
29.	Nacrt prijedloga iskaza – objavljen na Internet stranici stručnog nositelja		
30.	Prijedlog iskaza – sadrži sažetak savjetovanja		
31.	Prijedlog iskaza – predstavlja jasan pregled savjetovanja i procesa nakon savjetovanja		
32.	Prijedlog iskaza – predstavlja jasan sažeti pregled svih mišljenja dobivenih putem savjetovanja		
33.	Prijedlog iskaza – opisuje način na koji su se koristila mišljenja dobivenih putem savjetovanja		
34.	Prijedlog iskaza – objašnjava zašto neka mišljenja dobivena putem savjetovanja nisu uvažena		
Preporučena opcija			
35.	Identificirana je preporučena opcija		
36.	Napravljena je jasna usporedba svih opcija		
37.	Uspoređene su sve koristi		
38.	Uspoređeni su svi troškovi		
Provedba i evaluacija			
39.	Monitoring – u potpunosti objašnjava kako će se preporučena opcija provesti		
40.	Monitoring – objašnjava kako će se preporučena opcija nadzirati		
41.	Monitoring - Postoji vremenski okvir za nadzor		
42.	Provedba – objašnjava kako će se preporučena opcija provesti		
43.	Provedba – troškovi provedbe su prikupljeni i uključeni u bazu podataka		
44.	Evaluacija – uključena je referenca o provedbi evaluacije nakon nekog vremena		
45.	Evaluacija – određen je datum ponovne evaluacije		
Komentari			
46.	RIA se koristi kao djelotvorni komunikacijski alat za sve na koje se odnosi zakonodavstvo i na zainteresiranu javnost		
47.	Razumijem sve napisano		
48.	Informacija je prezentirana na jasan i sažet način pa je razumljiva prosječnom čitatelju		
49.	Komentari su prosljeđeni RIA koordinatorskom i stručnom nositelju izrade propisa		
U slučaju odgovora NE, navedite broj pitanja i sažeto objasnite			
	[Dodati potreban broj redova sukladno broju odgovora NE]		